

Valsts izglītības
satura centrs

GAĻAS PRODUKTU RAŽOŠANA

PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS PARAUGS

Lopu kāvējs

LKI 3. līmenis

SASKAŅOTS
Izglītības un zinātnes ministrija

2021

Saturs

Profesionālās izglītības programmas mērķis	3
Profesionālās izglītības programmas sasniedzamie mācīšanās rezultāti	4
Profesionālās izglītības apguves iespējas	5
Profesionālās izglītības programmas parauga īstenošanas plānojums	6
Modulārās profesionālās izglītības programmas parauga moduļu karte.....	7
Moduļa "Labas higiēnas un ražošanas prakses nodrošināšana gaļas ieguvē un pārstrādē" apraksts	8
Moduļa "Labas higiēnas un ražošanas prakses nodrošināšana gaļas ieguvē un pārstrādē" saturs.....	8
Moduļa "Gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamo iekārtu un aprīkojuma lietošana un uzturēšana" apraksts	11
Moduļa "Gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamo iekārtu un aprīkojuma lietošana un uzturēšana" saturs.....	12
Moduļa "Prakse gaļas ieguves/gaļas pārstrādes uzņēmumā" apraksts.....	14
Moduļa "Prakse gaļas ieguves/gaļas pārstrādes uzņēmumā" saturs.....	15
Moduļa "Dzīvnieku pirmskaušanas labturība" apraksts.....	17
Moduļa "Dzīvnieku pirmskaušanas labturība" saturs	17
Moduļa "Gaļas iegūšana" apraksts.....	20
Moduļa "Gaļas iegūšana" saturs	21
Moduļa "Bioloģiskās gaļas iegūšana" apraksts.....	24
Moduļa "Bioloģiskās gaļas iegūšana" saturs	24
Moduļa "Dzīvnieku asiņu savākšana un pārstrādāšana" apraksts	26
Moduļa "Dzīvnieku asiņu savākšana un pārstrādāšana" saturs.....	26
Moduļa "Lopu kāvēja prakse" apraksts.....	29
Moduļa "Lopu kāvēja prakse" saturs.....	30
Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (1. līmenis) apraksts	32
Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (1. līmenis) saturs.....	33
Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (1. līmenis) apraksts	39
Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (1. līmenis) saturs.....	40
Moduļa „Valodas, kultūras izpratne un izpausmes” (1. līmenis) apraksts	42
Moduļa „Valodas, kultūras izpratne un izpausmes” (1. līmenis) saturs.....	43
Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (1. līmenis) apraksts	46
Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (1. līmenis) saturs.....	47
Moduļa „Sociālās un pilsoniskās prasmes” (1. līmenis) apraksts	50
Moduļa „Sociālās un pilsoniskās prasmes” (1. līmenis) saturs.....	50
Moduļa „Zaļās prasmes” apraksts.....	55
Moduļa „Zaļās prasmes” saturs.....	55
Programmas īstenošanai obligāti nepieciešamie materiālie līdzekļi.....	58

Profesionālās izglītības programmas mērķis

Izglītības procesā sagatavot lopu kāvēju, kurš veic dzīvnieku (liellopu, cūku, aitu, kazu, zirgu, savvaļas pārnadžu) kaušanu, pārzina dzīvnieku aizsardzības nostādnes, dzīvnieku anatomisko uzbūvi, prot strādāt ar kaušanā izmantojamajām iekārtām un instrumentiem.

Izglītības procesa rezultātā dod iespējas apgūt profesionālās, vispārējās un mūžizglītības kompetences:

- 1.** Novērtēt un ievērot dzīvnieku aizsardzības prasības dzīvnieku kaušanas procesā.
- 2.** Izprast un ievērot labas higiēnas prakses noteikumus kaušanas procesā.
- 3.** Sagatavot un lietot tehnoloģiskās iekārtas, instrumentus un aprīkojumu atbilstoši to funkcijām dzīvnieku kaušanas procesā.
- 4.** Racionāli sakārtot savu darba vietu.
- 5.** Veikt darbu patstāvīgi vai grupā atbilstoši kaušanas un apstrādes plūsmas principam un uzņemties atbildību par darba rezultātu.
- 6.** Lietot atbilstošus tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus.
- 7.** Pielāgoties izmaiņām uzņēmuma iekšējās kontroles sistēmā, tai skaitā jaunu tehnoloģiju ieviešanā, tehnoloģisko iekārtu un aprīkojuma pilnveides gadījumā.
- 8.** Pilnveidot profesionālās iemaņas, izvērtēt un izmantot gūto pieredzi dzīvnieku kaušanā.
- 9.** Sekot līdzi aktuālajām tendencēm un jaunākajām tehnoloģijām dzīvnieku kaušanā, izmantojot dažādus informatīvos avotus.
- 10.** Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
- 11.** Ievērot saskarsmes pamatprincipus sadarbībā ar klientiem un kolēģiem.
- 12.** Nodrošināt darba tiesisko attiecību normu ievērošanu.
- 13.** Praktiski izmantot individuālos darba aizsardzības līdzekļus, ievērot elektrodrošības, ugunsdrošības prasības un uzņēmuma iekšējās kārtības noteikumus.
- 14.** Sniegt pirmo palīdzību.
- 15.** Ievērot vides aizsardzības prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.
- 16.** Sazināties valsts valodā.
- 17.** Izprast pārtikas aprites normatīvajos dokumentos noteiktos jēdzienus un profesionālo terminoloģiju.

Profesionālās izglītības programmas sasniedzamie mācīšanās rezultāti

Profesionālās kvalifikācijas nosaukums	Lopu kāvējs
LKI līmenis	LKI 3. līmenis
Profesionālās kvalifikāciju sasniedzamie mācīšanās rezultāti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Raksturot labas higiēnas un ražošanas prakses vadlīnijas uzņēmumā, izmantojot profesionālo terminoloģiju gaļas ieguvē/gaļas produktu ražošanā. ▪ Izvērtēt personīgās higiēnas ievērošanas nozīmi gaļas ieguvē/gaļas produktu ražošanā. ▪ Rīkoties atbilstoši uzņēmuma higiēnas programmai darba vidē, pielāgojot savu rīcību uzņēmuma higiēnas programmas izmaiņām. ▪ Raksturot paškontroles sistēmu gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas uzņēmumā un darba uzdevumu izpildes laikā ievērot uzņēmuma paškontroles principus. ▪ Raksturot tīrīšanas un dezinfekcijas procesus gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas uzņēmumā, to nepieciešamību, izmantojot profesionālo terminoloģiju gaļas ieguvē/gaļas produktu ražošanā. ▪ Izmantot tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus gaļas ieguves uzņēmumā, ievērot darba drošības noteikumus. ▪ Analizēt apkārtējās vides piesārņojuma iespējas gaļas ieguvē/gaļas produktu ražošanā, organizēt gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas darbu, nekaitējot apkārtējai videi. ▪ Pārzināt gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamās iekārtas, aprīkojumu un instrumentus. ▪ Izskaidrot gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamo iekārtu un aprīkojuma darbības principus. ▪ Novērtēt un pareizi izvēlēties gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamās iekārtas un instrumentus atbilstoši veicamā darba specifikai. ▪ Pareizi lietot, uzturēt un apkopt gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamās iekārtas, aprīkojumu un instrumentus. ▪ Izvēlēties un atbildīgi lietot individuālos darba aizsardzības līdzekļus atbilstoši veicamā darba specifikai, ievērot darba aizsardzības pasākumus gaļas ieguvē/gaļas produktu ražošanas uzņēmumā. ▪ Lietot gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas darbā profesionālo terminoloģiju. ▪ Novērtēt gaļas ieguvei paredzētā dzīvnieka fizioloģiskās īpatnības un uzvedības pamatprincipus atbilstoši dzīvnieka sugai. ▪ Analizēt un piemērot jēdzienu "dzīvnieku labturība". ▪ Sagatavot dzīvniekus pārvadāšanai un piedalīties to pārvadāšanā. ▪ Novērtēt dzīvnieka stresa stāvokli un tā ietekmi uz iegūstamās gaļas kvalitāti. ▪ Pildīt ar dzīvnieka pārvadāšanu saistīto dokumentāciju. ▪ Izskaidrot gaļas ieguves procesa būtību, nodrošinot dzīvnieku aizsardzības prasību ievērošanu gaļas ieguves procesā. ▪ Kaut dzīvniekus gaļas ieguvei, nodrošinot dzīvnieku aizsardzības prasību ievērošanu un labas higiēnas praksi kaušanas procesā. ▪ Veikt dzīvnieku piespiedu nokaušanu ārpus kautuves nepieciešamības apstākļos. ▪ Veikt dzīvnieku kautķermeņu pirmapstrādi. ▪ Veikt kautķermeņu blakusproduktu pirmapstrādi. ▪ Veikt dzīvnieku kautķermeņu aukstumapstrādi, ievērojot gaļas un blakusproduktu aukstumapstrādes tehnoloģiju un uzglabāšanas nosacījumus. ▪ Ergonomiski iekārtot lopu kāvēja darba vietu, skaidrot tās nozīmi darbinieka veselības saglabāšanā. ▪ Nodrošināt bioloģiski audzētu dzīvnieku aizsardzības prasības gaļas ieguves procesā.

- Veikt bioloģiski audzētu dzīvnieku kautķermeņu pirmapstrādi.
- Veikt bioloģiski audzētu dzīvnieku kautķermeņu blakusproduktu pirmapstrādi.
- Nodrošināt bioloģiskās gaļas un blakusproduktu aukstumapstrādi un uzglabāšanas nosacījumu ievērošanu.
- Veikt bioloģiskās gaļas marķēšanu.
- Vērtēt dzīvnieku kaušanas metožu piemērotību pārtikas un pārtikā neizmantojamo asiņu savākšanai.
- Lietot asiņu savākšanā un apstrādē izmantojamās iekārtas un inventāru.
- Veikt pārtikas un pārtikā neizmantojamo asiņu savākšanu un apstrādi, nekaitējot apkārtējai videi.
- Veikt pārtikas un pārtikā neizmantojamo asiņu frakciju apstrādi, nekaitējot apkārtējai videi.

Profesionālās izglītības apguves iespējas

Profesionālās izglītības programmas veids (turpmāk – programma)	Profesionālās tālākizglītības programma	
Lopu kāvējs	Prasības attiecībā uz iepriekš iegūto izglītību	Bez iepriekšējās izglītības ierobežojuma
	Programmas īstenošanas ilgums gados	-
	Programmas īstenošanas ilgums stundās	640 stundas
	LKI līmenis	3.LKI
	Izglītības klasifikācijas kods	20T 541 05 1

Profesionālās izglītības programmas parauga īstenošanas plānojums

LKI līmenis/ Kvalifikācijas nosaukums	Kurss (ja attiecināms)	Profesionālo kompetenču moduļi	Mūžizglītības kompetenču moduļi (līmenis)
		Nosaukums (NP*, ja attiecināms)	
LKI 3. līmenis / Lopu kāvējs ^{1,2}	640stundas	<p>Labas higiēnas un ražošanas prakses nodrošināšana gaļas ieguvē un pārstrādē</p> <p>Gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamo iekārtu un aprīkojuma lietošana un uzturēšana</p> <p>Prakse gaļas ieguves/gaļas pārstrādes uzņēmumā</p> <p>Dzīvnieku pirmskaušanas labturība</p> <p>Gaļas iegūšana</p> <p>Bioloģiskās gaļas iegūšana³</p> <p>Dzīvnieku asiņu savākšana un pārstrādāšana¹</p> <p>Lopu kāvēja prakse</p>	<p>Sabiedrības un cilvēka drošība (1. līmenis)</p> <p>Sociālās un pilsoniskās prasmes (1.līmenis)⁴</p> <p>Zaļās prasmes⁴</p> <p>Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (1.līmenis)⁵</p> <p>Valodas, kultūras izpratne un izpausmes (1.līmenis)⁵</p>

*NP – noslēguma pārbaudījums

¹ Izglītojamajam ir sakārtota un derīga personas medicīniskā grāmatiņa atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 24. jūlija noteikumiem Nr.447 " Noteikumi par darbiem, kas saistīti ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai, un obligāto veselības pārbažu veikšanas kārtība"

² Izglītojamais ir apguvis mācību kursu "Minimālās higiēnas prasības pārtikas aprites uzņēmumā" atbilstoši Ministru kabineta 2015. gada 29. septembra noteikumiem Nr.545 "Pārtikas aprītē nodarbināto personu apmācības kārtība pārtikas higiēnas jomā"

³ Profesionālās kompetences izvēlēs moduļi

⁴ Mūžizglītības kompetenču moduli var integrēt profesionālo kompetenču moduļos.

⁵ Mūžizglītības kompetences izvēles moduļi.

Modulārās profesionālās izglītības programmas parauga moduļu karte

C	Iniciatīva un uzņēmējdarbība (1. līmenis)	Valodas, kultūras izpratne un izpausmes (1. līmenis)	Bioloģiskās gaļas iegūšana	Dzīvnieku asiņu savākšana un pārstrādāšana	
	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (1.līmenis)				
B	Sociālās un pilsoniskās prasmes (1.līmenis)	Zaļās prasmes	Dzīvnieku pirmskaušanas labturība	Gaļas iegūšana	Lopu kāvēja prakse
A	Sabiedrības un cilvēka drošība (1. līmenis)		Labas higiēnas un ražošanas prakses nodrošināšana gaļas ieguvē un pārstrādē	Gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamo iekārtu un aprīkojuma lietošana un uzturēšana	Prakse gaļas ieguves/gaļas pārstrādes uzņēmumā

Lopu kāvējs^{1, 2}
(LKI 3. līmenis)

¹ Izglītojamajam ir sakārtota un derīga personas medicīniskā grāmatiņa atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 24. jūlija noteikumiem Nr.447 " Noteikumi par darbiem, kas saistīti ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai, un obligāto veselības pārbaūžu veikšanas kārtība"

² Izglītojamais ir apguvis mācību kursu "Minimālās higiēnas prasības pārtikas aprites uzņēmumā" atbilstoši Ministru kabineta 2015. gada 29. septembra noteikumiem Nr.545 "Pārtikas aprītē nodarbināto personu apmācības kārtība pārtikas higiēnas jomā"

Moduļa "Labas higiēnas un ražošanas prakses nodrošināšana gaļas ieguvē un pārstrādē" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamā spējas ievērot higiēnas pasākumus gaļas ieguves/produktu ražošanas uzņēmumā, nodrošinot labu higiēnas un ražošanas praksi.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamā prasmes: 1. Raksturot labas higiēnas un prakses vadlīnijas uzņēmumā, izmantojot profesionālo terminoloģiju gaļas ieguvē/gaļas produktu ražošanā. 2. Izvērtēt personīgās higiēnas ievērošanas nozīmi gaļas ieguvē/gaļas produktu ražošanā. 3. Raksturot paškontroles sistēmu gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas uzņēmumā. 4. Raksturot tīrīšanas un dezinfekcijas procesus gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas uzņēmumā, to nepieciešamību, izmantojot profesionālo terminoloģiju gaļas ieguvē/gaļas produktu ražošanā. 5. Analizēt apkārtējās vides piesārņojuma iespējas gaļas ieguvē/gaļas produktu ražošanā.
Moduļa ieejas nosacījumi	Moduļa "Labas higiēnas un ražošanas prakses nodrošināšana gaļas ieguvē un pārstrādē" ieejas nosacījums ir iegūta pamatizglītība.
Moduļa apguves novērtēšana	Pēc moduļa "Labas higiēnas un ražošanas prakses nodrošināšana gaļas ieguvē un pārstrādē" apguves izglītojamais kārto ieskaiti, kurā: 1. Raksturo labas higiēnas un prakses vadlīnijas uzņēmumā, izmantojot profesionālo terminoloģiju gaļas ieguvē/gaļas produktu ražošanā. 2. Apliecina teorētiskās zināšanas, iemaņas un prasmes labas higiēnas un ražošanas prakses nodrošināšanā uzņēmumā. 3. Raksturo paškontroles sistēmu gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas uzņēmumā. 4. Raksturo uz HACCP principiem balstītas paškontroles sistēmas īstenošanu gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas uzņēmumā. 5. Skaidro tīrīšanas un dezinfekcijas procesus un to nepieciešamību gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas uzņēmumā.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Labas higiēnas un ražošanas prakses nodrošināšana gaļas ieguvē un pārstrādē" ir obligātās A daļas pirmais modulis, un tā apguve ir nosacījums moduļa "Gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamo iekārtu un aprīkojuma lietošana un uzturēšana" apguvei.

Moduļa "Labas higiēnas un ražošanas prakses nodrošināšana gaļas ieguvē un pārstrādē" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj pielietot ražošanā labas higiēnas prakses vadlīnijas. Zina: Labas higiēnas prakses vadlīniju	20% no moduļa kopējā apjoma	Definē jēdzienus un zina to nozīmi. Vispārīgi apraksta normatīvo aktu pamatnostādnes.	Izskaidro jēdzienu definīcijas saistībā ar to praktisko pielietojumu. Raksturo normatīvo dokumentu nosacījumu praktiskas pielietošanas

<p>ievērošanas nozīmi gaļas produktu ražošanā, labas higiēnas prakses vadlīniju izstrādes, ieviešanas un aktualizācijas principus.</p> <p>Izprot: Labas ražošanas un higiēnas prakses izmantoto jēdzienu definīciju nozīmi, labas higiēnas prakses vadlīnijas, deklarēto nosacījumu godprātīgas izpildes nozīmi drošas un nekaitīgas produkcijas ražošanā.</p>			būtību un nozīmi.
		Nosauc vismaz 7 labas higiēnas un ražošanas prakses ieteikumus.	Izskaidro labas higiēnas un ražošanas prakses ieteikumu ievērošanas nozīmi gaļas produktu ražošanā.
		Definē pamatprasības un to ievērošanas nepieciešamību.	Nosauc un izskaidro higiēnas prasību ievērošanas nozīmi uzņēmumā.
		Apraksta specifiskās higiēnas pamatprasības un to ievērošanas nepieciešamību gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas uzņēmumā.	Nosauc un izskaidro specifisko higiēnas prasību ievērošanas nozīmi gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas uzņēmumā.
		Vispārīgi apraksta personāla higiēnas normas gaļas iegūšanā/gaļas produktu ražošanā.	Pamato personālam izvirzīto higiēnas prasību ievērošanas nozīmi gaļas ieguvē/gaļas produktu ražošanā.
		Uzskaita labas higiēnas prakses vadlīnijas gaļas ieguves/produktu ražošanas uzņēmumā.	Raksturo labas higiēnas prakses vadlīnijas gaļas ieguves/produktu ražošanas uzņēmumā.
		Vispārīgi apraksta labas higiēnas vadlīniju izstrādi gaļas ieguves/produktu ražošanas uzņēmumā.	Skaidro labas higiēnas vadlīniju izstrādi gaļas ieguves/produktu ražošanas uzņēmumā.
<p>2. Spēj: nodrošināt paškontroles sistēmas ievērošanu gaļas produktu ražošanā.</p> <p>Zina: kritiskos kontroles punktus ražošanā, mērāmo parametru kritiskās robežas kontroles punktos vadības un uzraudzības procedūras kritisko bīstamību novēršanai.</p> <p>Izprot: paškontroles sistēmas ievērošanas nozīmi.</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc paškontroles sistēmas pamatnostādnes un tās pamatprincipus.	Raksturo paškontroles sistēmas pamatnostādnes un tās pamatprincipus.
		Vispārīgi apraksta paškontroles sistēmas uzņēmumā izstrādi un ieviešanu.	Raksturo un pamato paškontroles sistēmas uzņēmumā izstrādi un ieviešanu.
		Sniedz piemērus paškontroles sistēmas pārskatīšanai uzņēmumā.	Izvērtē paškontroles sistēmas uzņēmumā pārskatīšanas nepieciešamību.
<p>3. Spēj: saskaņā ar grafiku sistemātiski tīrīt, mazgāt, dezinficēt, lietojot atbilstošus tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus.</p> <p>Zina: uzņēmuma higiēnas programmā paredzēto un praktiski pielietojamo tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļu lietošanas nosacījumus un darbības efektivitātes kontroles</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc telpu, iekārtu, aprīkojuma un inventāra tīrīšanas un dezinfekcijas pamatprincipus.	Raksturo telpu, iekārtu, aprīkojuma un inventāra tīrīšanas un dezinfekcijas pamatprincipus.
		Nosauc mazgāšanas līdzekļus un vispārīgi apraksta to pielietojumu.	Raksturo un pielieto mazgāšanas līdzekļus.
		Nosauc dezinfekcijas līdzekļus un vispārīgi apraksta to pielietojumu.	Raksturo un pielieto dezinfekcijas līdzekļus.
		Vispārīgi apraksta gaļas ieguves/produktu ražošanas uzņēmuma tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas	Raksturo gaļas ieguves/produktu ražošanas uzņēmuma tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas

<p>principus.</p> <p>Izprot: tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļu pielietojuma sistemātiskuma nozīmi labas higiēnas prakses nodrošināšanā uzņēmumā.</p>		<p>programmas būtību.</p>	<p>programmas būtību.</p>
<p>4. Spēj: pielāgoties izmaiņām paškontroles sistēmā.</p> <p>Zina: uzņēmuma paškontroles sistēmas pamatnostādnes.</p> <p>Izprot: paškontroles sistēmas nosacījumu ievērošanas nozīmi un nepieciešamību.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Vispārīgi apraksta uzņēmuma paškontroles sistēmas auditu reglamentējošos normatīvos dokumentus.</p> <p>Vispārīgi apraksta uzņēmuma paškontroles sistēmas audita norisi un rezultātu ziņojuma būtību.</p> <p>Apzinās uzņēmuma paškontroles sistēmas audita rekomendāciju ieviešanas nepieciešamību.</p>	<p>Raksturo uzņēmuma paškontroles sistēmas auditu reglamentējošos normatīvos dokumentus.</p> <p>Pamato uzņēmuma paškontroles sistēmas audita norises nepieciešamību, raksturo rezultātu, ziņojuma būtību.</p> <p>Skaidro uzņēmuma paškontroles sistēmas audita rekomendāciju ieviešanas nepieciešamību.</p>
<p>5. Spēj: lietot ar gaļas ieguvī un apstrādi saistīto terminoloģiju un pamatjēdzienus darba pienākumu izpildē.</p> <p>Zina: terminoloģiju un pamatjēdzienus, kas saistīti ar gaļas ieguvī un apstrādi.</p> <p>Izprot: ar gaļas ieguvī un apstrādi saistītās terminoloģijas lietošanas nozīmi darba procesā.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atpazīst jēdzienus un terminus, kas saistīti ar dzīvnieku pirmskaušanas labturību.</p> <p>Atpazīst un vispārīgi apraksta jēdzienus un terminus, kas saistīti ar dzīvnieku kaušanu un pārvadāšanu.</p> <p>Atpazīst un vispārīgi apraksta jēdzienus un terminus, kas saistīti ar gaļas produktu ražošanu un sagatavošanu realizācijai.</p>	<p>Lieto jēdzienus un terminus, raksturojot dzīvnieku pirmskaušanas labturības prasības.</p> <p>Lieto terminus un jēdzienus, raksturojot dzīvnieku kaušanu, pārvadāšanu.</p> <p>Lieto jēdzienus un terminus, vispārīgi aprakstot gaļas produktu ražošanas un sagatavošanas realizācijai procesus.</p>
<p>6. Spēj veikt darba pienākumus, nekaitējot apkārtējai videi.</p> <p>Zina: vides aizsardzības prasību pamatnostādnes dzīvnieku kaušanas un kautķermeņu apstrādes procesos, ražošanas procesa un ražošanas procesā radušos blakusproduktu ietekmi uz vidi.</p> <p>Izprot: savas rīcības sekas apkārtējās vides kvalitātes saglabāšanā.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc vides piesārņojuma veidus un avotus.</p> <p>Vispārīgi apraksta atmosfēras piesārņojuma avotus gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas procesā.</p> <p>Vispārīgi apraksta ūdens piesārņojuma avotus gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas procesā.</p> <p>Vispārīgi apraksta piesārņojuma negatīvo ietekmi uz dzīvajiem organismiem.</p>	<p>Definē vides piesārņojuma veidus un avotus.</p> <p>Izvērtē atmosfēras piesārņojuma avotus gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas procesā.</p> <p>Izvērtē ūdens piesārņojuma avotus gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas procesā.</p> <p>Izskaidro piesārņojuma negatīvo ietekmi uz dzīvajiem organismiem.</p>

Moduļa "Gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamo iekārtu un aprīkojuma lietošana un uzturēšana" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamā spējas sagatavot, droši lietot un uzturēt gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamajās iekārtās, instrumentus un aprīkojumu.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamā prasmes: 1. Pārzināt gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamās iekārtas, aprīkojumu un instrumentus. 2. Izskaidrot gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamo iekārtu un aprīkojuma darbības principus. 3. Novērtēt un pareizi izvēlēties gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamās iekārtas un instrumentus atbilstoši veicamā darba specifikai. 4. Lietot, uzturēt un apkopt gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamās iekārtas, aprīkojumu un instrumentus. 5. Izvēlēties un lietot individuālos darba aizsardzības līdzekļus atbilstoši veicamā darba specifikai.
Moduļa ieejas nosacījumi	Modulis "Gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamo iekārtu un aprīkojuma lietošana un uzturēšana" ir apgūstams pēc moduļa "Labas higiēnas un ražošanas prakses nodrošināšana gaļas ieguvē un pārstrādē" . Izglītojamajam ir sakārtota un derīga personas medicīniskā grāmatiņa atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 24. jūlija noteikumiem Nr.447 " Noteikumi par darbiem, kas saistīti ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai, un obligāto veselības pārbaūžu veikšanas kārtība". Izglītojamajam ir veiktas ugunsdrošības, elektrodrošības un darba drošības darba vidē instruktāžas. Izglītojamais ir apguvis mācību kursu "Minimālās higiēnas prasības pārtikas aprites uzņēmumā" atbilstoši Ministru kabineta 2015. gada 29. septembra noteikumiem Nr.545 "Pārtikas aprītē nodarbināto personu apmācības kārtība pārtikas higiēnas jomā".
Moduļa apguves novērtēšana	Pēc moduļa apguves izglītojamais kārtu ieskaiti, kurā: 1. Raksturo gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamās iekārtas un aprīkojumu. 2. Izskaidro gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamo iekārtu un aprīkojuma novērtēšanu, uzturēšanu un apkopi. 3. Pamato gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamo individuālo darba aizsardzības līdzekļu darbam ar iekārtām un aprīkojumu izmantošanas nepieciešamību.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamo iekārtu un aprīkojuma lietošana un uzturēšana" ir obligātās A daļas otrais modulis un tā apguve ir nosacījums moduļa "Prakse gaļas ieguves/gaļas pārstrādes uzņēmumā" apguvei.

Moduļa "Gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamo iekārtu un aprīkojuma lietošana un uzturēšana" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: atpazīt un raksturot iekārtas, instrumentus un aprīkojumu atbilstoši to funkcijām un darba aizsardzības prasībām.</p> <p>Zina: gaļas ieguvē un pārstrādē izmantojamās tehnoloģiskās iekārtas, instrumentus un aprīkojumu, to funkcijas un ekspluatācijas noteikumus.</p> <p>Izprot: iekārtu, instrumentu un aprīkojuma uzturēšanas noteikumu ievērošanas nozīmi.</p>	55% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc un vispārīgi apraksta iekārtas un aprīkojumu, kas izmantojams dzīvnieku savaldīšanā, apdullināšanā un kaušanā; asiņu savākšanā; ekstremitāšu un ragu atdalīšanā, dzīvnieku ādas novilkšanā un ādas apstrādē; zarnu apstrādē; kautķermeņu pārvietošanā un sadalīšanā.	Raksturo iekārtas un aprīkojumu, kas izmantojams dzīvnieku savaldīšanā, apdullināšanā un kaušanā; asiņu savākšanā; ekstremitāšu un ragu atdalīšanā, dzīvnieku ādas novilkšanā un ādas apstrādē; zarnu apstrādē; kautķermeņu pārvietošanā un sadalīšanā, veicot iekārtu pielietojuma demonstrāciju.
		Nosauc un vispārīgi apraksta konveijeru sistēmas, transportierus un to pielietojumu gaļas ieguvē/gaļas produktu ražošanā.	Raksturo konveijeru sistēmas, transportierus un to pielietojumu gaļas ieguvē/gaļas produktu ražošanā.
		Nosauc un vispārīgi apraksta iekārtas un aprīkojumu gaļas atkaulošanai, desu ražošanai, gaļas smalcināšanai, gaļas sāļīšanai.	Paskaidro iekārtu un aprīkojuma gaļas atkaulošanai, desu ražošanai, gaļas smalcināšanai, gaļas sāļīšanai pielietojumu gaļas produktu ražošanā.
		Nosauc un vispārīgi apraksta iekārtas un aprīkojumu gaļas un gaļas produktu vārīšanai, kūpināšanai, cepšanai, atdzesēšanai, saldēšanai.	Raksturo iekārtas un aprīkojumu gaļas un gaļas produktu vārīšanai, kūpināšanai, cepšanai, atdzesēšanai, saldēšanai.
		Nosauc un vispārīgi apraksta iekārtas un aprīkojumu gaļas un gaļas produktu fasēšanai un iepakošanai.	Raksturo iekārtas un aprīkojumu gaļas un gaļas produktu fasēšanai un iepakošanai.
		Nosauc un vispārīgi apraksta gaļas konservu, pelmeņu ražošanā izmantojamās iekārtas un aprīkojumu.	Raksturo gaļas konservu, pelmeņu, ražošanā izmantojamās iekārtas un aprīkojumu.
		Nosauc un vispārīgi apraksta gaļas ieguvē un pārstrādē izmantojamās nažus, zāgus un cirtņus, iekšējo orgānu inspekcijas galda	Raksturo nažu, zāgu un cirtņu izvēli atbilstoši veicamā darba specifikai, iekšējo orgānu inspekcijas galda pielietojumu, gaļas ieguvē un gaļas

		<p>pielietojumu, gaļas ieguvē un gaļas produktu ražošanā izmantojamās temperatūras adapterus, pH mēritājus, gaļas ieguvē un gaļas produktu ražošanā izmantojamo transportēšanas inventāru un palīginventāru.</p> <p>Nosauc un vispārīgi apraksta gaļas ieguvē un pārstrādē izmantojamo instrumentu sterilizācijas ierīces.</p>	<p>produktu ražošanā izmantojamās temperatūras adapterus, pH mēritājus, gaļas ieguvē un gaļas produktu ražošanā izmantojamo transportēšanas inventāru un palīginventāru.</p> <p>Raksturo gaļas ieguvē un pārstrādē izmantojamo instrumentu sterilizācijas ierīces.</p>
<p>2. Spēj: veikt iekārtu, instrumentu un aprīkojuma novērtēšanu, sagatavošanu, pielietošanu, apkopi un sakārtot darba vietu droša, kvalitatīva un racionāla darba procesa veikšanai.</p> <p>Zina: darba procesā izmantojamo iekārtu, instrumentu un inventāra lietošanas noteikumus, darba procesu secību.</p> <p>Izprot: pareizas darba vietas sakārtošanas nozīmi un svarīgumu.</p>	25% no moduļa kopējā apjoma	<p>Vispārīgi apraksta gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamo iekārtu un instrumentu drošas pielietošanas pamatprincipus.</p> <p>Apraksta gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamo iekārtu, instrumentu un inventāra uzturēšanu un apkopi atbilstoši labas higiēnas un ražošanas prakses noteikumiem.</p>	<p>Raksturo gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamo iekārtu un instrumentu drošas pielietošanas pamatprincipus.</p> <p>Raksturo gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē izmantojamo iekārtu, instrumentu un inventāra uzturēšanu un apkopi atbilstoši labas higiēnas un ražošanas prakses noteikumiem.</p>
<p>3. Spēj: izmantot individuālos darba aizsardzības līdzekļus gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē.</p> <p>Zina: individuālos darba aizsardzības līdzekļus gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē, to lietošanas noteikumus.</p> <p>Izprot: individuālo darba aizsardzības līdzekļu nozīmi iespējamo risku novēršanā.</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	<p>Vispārīgi apraksta speciālo apģērbu gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē.</p> <p>Nosauc elpošanas orgānu individuālos aizsardzības līdzekļus.</p> <p>Nosauc galvas individuālos aizsardzības līdzekļus.</p> <p>Nosauc dzirdes, sejas un acu individuālos aizsardzības līdzekļus.</p> <p>Nosauc dermatoloģiskos individuālos aizsardzības līdzekļus.</p> <p>Nosauc individuālās aizsardzības ierīces.</p>	<p>Pamato speciālā apģērba nepieciešamību gaļas ieguvē un gaļas pārstrādē.</p> <p>Pamato elpošanas orgānu individuālo aizsardzības līdzekļu izmantošanas nepieciešamību.</p> <p>Pamato galvas individuālo aizsardzības līdzekļu izmantošanas nepieciešamību.</p> <p>Pamato dzirdes, sejas un acu individuālo aizsardzības līdzekļu izmantošanas nepieciešamību.</p> <p>Pamato dermatoloģisko individuālo aizsardzības līdzekļu izmantošanas nepieciešamību.</p> <p>Pamato individuālo aizsardzības ierīču izmantošanas nepieciešamību.</p>

Moduļa "Prakse gaļas ieguves/gaļas pārstrādes uzņēmumā" apraksts

Moduļa mērķis	Nostiprināt un pilnveidot izglītojamā spējas ievērot paškontroles sistēmas darbības principus gaļas ieguvē un gaļas produktu ražošanā, droši lietot, uzturēt gaļas ieguvē un gaļas produktu ražošanā izmantojamās iekārtas, instrumentus un aprīkojumu darba vidē.
Moduļa uzdevumi	<p>Attīstīt izglītojamā prasmes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izvērtēt labas higiēnas un ražošanas prakses pamatprincipus darba vidē. 2. Rīkoties atbilstoši paškontroles sistēmas nosacījumiem gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas uzņēmumā. 3. Rīkoties atbilstoši uzņēmuma higiēnas programmai darba vidē, pielāgojot savu rīcību uzņēmuma higiēnas programmas izmaiņām. 4. Lietot gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas darbā profesionālo terminoloģiju. 5. Pareizi lietot un uzturēt darba kārtībā gaļas ieguvē/gaļas produktu ražošanā izmantojamajās iekārtas, aprīkojumu un instrumentus. 6. Ievērot darba aizsardzības pasākumus gaļas ieguvē/gaļas produktu ražošanas uzņēmumā, atbildīgi lietojot kolektīvos un individuālos darba aizsardzības līdzekļus. 7. Organizēt gaļas ieguves/gaļas produktu ražošanas darbu, nekaitējot apkārtējai videi.
Moduļa ieejas nosacījumi	<p>Moduļa "Prakse gaļas ieguves/gaļas pārstrādes uzņēmumā" ieejas nosacījums ir apgūti A daļas moduļi.</p> <p>Izglītojamajam ir sakārtota un derīga personas medicīniskā grāmatiņa atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 24. jūlija noteikumiem Nr.447 " Noteikumi par darbiem, kas saistīti ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai, un obligāto veselības pārbaūžu veikšanas kārtība".</p> <p>Izglītojamais ir apguvis mācību kursu "Minimālās higiēnas prasības pārtikas uzņēmumā" atbilstoši Ministru kabineta 2015. gada 29. septembra noteikumiem Nr.545 "Pārtikas aprītē nodarbināto personu apmācības kārtība pārtikas higiēnas jomā".</p> <p>Ir veikta izglītojamā apdrošināšana atbilstoši Ministru kabineta 2012. gada 20. novembra noteikumiem Nr.785 "Mācību prakses organizācijas un izglītojamo apdrošināšanas kārtība".</p> <p>Izglītojamajam ir veiktas ugunsdrošības, elektrodrošības un darba drošības darba vidē instruktāžas.</p> <p>Profesionālās kvalifikācijas Lopu kāvējs izglītojamie praktizējas gaļas ieguves uzņēmumā, savukārt profesionālo kvalifikāciju Gaļas produktu izgatavotājs un Gaļas izcirtējs izglītojamie praktizējas gaļas produktu ražošanas uzņēmumā.</p>
Moduļa apguves novērtēšana	<p>Mācību prakses laikā prakses vadītājs no izglītības iestādes iepazīstas ar izglītojamā prakses gaitu uzņēmumā, uzklausa praktikantu par prakses norises gaitu.</p> <p>Prakses noslēgumā izglītojamais:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Iesniedz izglītības iestādei prakses vadītāja prakses uzņēmumā sagatavotu izglītojamā raksturojumu par prakses norisi uzņēmumā un prakses uzdevumu izpildi, raksturojumā norādot prakses norises vērtējumu. 2. Iesniedz izglītības iestādei aizpildītu prakses dienasgrāmatu/atskaiti par prakses norisi (darba mapi – portfolio), kurā secīgi izvērtē prakses laikā ikdienā paveiktos uzdevumus. 3. Sagatavo prezentāciju un izglītības iestādē prakses noslēguma sanāksmē informē prakses vadītāju no izglītības iestādes par prakses uzdevumu izpildi. <p>Prakses galīgo vērtējumu veido izglītojamā sniegtā prezentācija par prakses norisi, prakses vadītāja no izglītības iestādes prakses vērtējums un praktikanta raksturojumā, ko izsniedz prakses uzņēmums, par prakses norisi izliktais</p>

	vērtējums.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Prakse gaļas ieguves/gaļas pārstrādes uzņēmumā" ir obligātās A daļas modulis un ir paredzēts profesionālo kompetenču nostiprināšanai darba vidē profesionālajām kvalifikācijām Lopu kāvējs, Gaļas izcirtējs un Gaļas produktu izgatavotājs.

Moduļa "Prakse gaļas ieguves/gaļas pārstrādes uzņēmumā" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: veikt ikdienas pienākumus, ievērojot labas higiēnas prakses vadlīnijas.	15% no moduļa kopējā apjoma	Ievēro labas higiēnas un ražošanas prakses principus, darba drošību, instruktāžas prasības un iekšējās kārtības noteikumus uzņēmuma ražošanas procesā.	Ievēro un prot pamatot labas higiēnas un ražošanas prakses principus, darba drošību, instruktāžas prasības un iekšējās kārtības noteikumus uzņēmuma ražošanas procesā.
		Uzņēmumā saskata labas higiēnas un ražošanas prakses ieviešanas un aktualizācijas piemērus.	Apraksta labas higiēnas un ražošanas prakses ieviešanas un aktualizācijas piemērus uzņēmumā.
2. Spēj: nodrošināt paškontroles sistēmas ievērošanu gaļas ieguves/gaļas produkcijas ražošanā.	20% no moduļa kopējā apjoma	Skaidro HACCP principu piemērošanas nepieciešamību paškontroles sistēmas uzņēmumā nodrošināšanā.	Pamato HACCP principu piemērošanas nepieciešamību paškontroles sistēmas uzņēmumā nodrošināšanā.
		Atpazīst darba vidē paškontroles sistēmas rokasgrāmatā deklarētos nosacījumus drošas, nekaitīgas produkcijas ražošanā.	Ievēro uzņēmuma paškontroles sistēmas rokasgrāmatā deklarētos nosacījumus drošas, nekaitīgas produkcijas ražošanā.
3. Spēj: lietot atbilstošus tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus.	15% no moduļa kopējā apjoma	Atpazīst mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus uzņēmumā un nodrošina to pareizu lietošanu.	Veic mazgāšanu un dezinfekciju gaļas ieguves/gaļas pārstrādes uzņēmumā, pielietojot atbilstošus mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus.
		Atpazīst pasākumus, kas raksturo tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas programmu uzņēmumā, un nodrošina tās ievērošanu.	Ievēro tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas programmu uzņēmumā.
4. Spēj: pielāgoties izmaiņām iekšējās kontroles sistēmā.	15% no moduļa kopējā apjoma	Piedalās paškontroles sistēmas gaļas ieguves/gaļas pārstrādes uzņēmumā nodrošināšanā.	Patstāvīgi veic paškontroles sistēmas gaļas ieguves/gaļas pārstrādes uzņēmumā pasākumu nodrošināšanu savu darba uzdevumu izpildes ietvaros.

		Piedalās paškontroles sistēmas gaļas ieguves/gaļas pārstrādes uzņēmumā izmaiņu pasākumos.	Patstāvīgi veic uzticētos pienākumus paškontroles sistēmas gaļas ieguves/gaļas pārstrādes uzņēmumā izmaiņu gadījumā.
5. Spēj: sagatavot un lietot iekārtas, instrumentus un aprīkojumu atbilstoši to funkcijām un darba aizsardzības prasībām.	15% no moduļa kopējā apjoma	Piedalās iekārtu, aprīkojuma un instrumentu sagatavošanā darbam gaļas ieguvē/produktu ražošanā, atbilstoši to funkcijām.	Sagatavo darbam un pareizi strādā ar gaļas ieguves/produktu ražošanas iekārtām, aprīkojumu un instrumentiem.
		Piedalās iekārtu, aprīkojuma un instrumentu pareizā uzturēšanā un apkopē gaļas ieguvē/produktu ražošanā atbilstoši to funkcijām.	Pareizi tīra, mazgā un apkopj gaļas ieguvē/produktu ražošanā izmantojamās iekārtas, aprīkojumu un instrumentus.
6. Spēj: izmantot individuālos darba aizsardzības līdzekļus gaļas ieguvē/gaļas produktu ražošanā.	10% no moduļa kopējā apjoma	Atpazīst un lieto individuālos darba aizsardzības līdzekļus atbilstoši veicamajam darba uzdevumam.	Lieto un pamato individuālo darba aizsardzības līdzekļu izvēli gaļas ieguvē/gaļas pārstrādē atbilstoši veicamajam darba uzdevumam.
		Identificē riskus savā darba vietā gaļas ieguves/gaļas pārstrādes uzņēmumā.	Nosauc un izskaidro riskus darba vietā gaļas ieguves/gaļas pārstrādes uzņēmumā.
7. Spēj: pielietot zināšanas par apkārtējās vides saglabāšanu, veicot gaļas ieguvē un gaļas produktu ražošanu.	10% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc galvenos vides aizsardzības principus noteiktu darba uzdevumu veikšanas laikā.	Veic darba pienākumus, ievērojot vides aizsardzības pamatprincipus.
		Identificē apkārtējo vidi apdraudošas situācijas darba uzdevumu veikšanas laikā.	Izvērtē konkrētu darba uzdevumu ietekmes uz vidi apdraudējumu nepareizas darba izpildes rezultātā.

Moduļa "Dzīvnieku pirmskaušanas labturība" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamā spējas patstāvīgi veikt nepieciešamos pasākumus dzīvnieku stresa novēršanai pirmskaušanas laikā atbilstoši dzīvnieku labturības prasībām.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamā prasmes: 1. Novērtēt gaļas ieguvei paredzētā dzīvnieka fizioloģiskās īpatnības un uzvedības pamatprincipus atbilstoši dzīvnieka sugai. 2. Analizēt un piemērot jēdzienu "dzīvnieku labturība". 3. Sagatavot dzīvniekus pārvadāšanai un piedalīties to pārvadāšanā. 4. Novērtēt dzīvnieka stresa stāvokli un tā ietekmi uz iegūstamās gaļas kvalitāti. 5. Pildīt ar dzīvnieka pārvadāšanu saistīto dokumentāciju.
Moduļa ieejas nosacījumi	Moduļa "Dzīvnieku pirmskaušanas labturība" ieejas nosacījums ir apgūti visi A daļas moduļi. Izglītojamajam ir sakārtota un derīga personas medicīniskā grāmatiņa atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 24. jūlija noteikumiem Nr.447 "Noteikumi par darbiem, kas saistīti ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai, un obligāto veselības pārbaūžu veikšanas kārtība". Izglītojamajam ir veiktas ugunsdrošības, elektrodrošības un darba drošības darba vidē instruktāžas. Izglītojamais ir apguvis mācību kursu "Minimālās higiēnas prasības pārtikas uzņēmumā" atbilstoši Ministru kabineta 2015. gada 29. septembra noteikumiem Nr.545 "Pārtikas aprītē nodarbināto personu apmācības kārtība pārtikas higiēnas jomā".
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamais kārto ieskaiti, kurā: 1. Raksturo gaļas ieguvei paredzēto dzīvnieku uzvedību un fizioloģiskās īpatnības kā atsevišķam dzīvniekam, tā arī dzīvnieku grupai, atbilstoši dzīvnieka sugai. 2. Sagatavo dzīvniekus pārvadāšanai. 3. Veic dzīvnieku iekraušanu, izkraušanu, piedalās dzīvnieku transportēšanā. 4. Raksturo gadījumus dzīvnieku piespiedu nonāvēšanai dzīvnieku pārvadāšanas laikā. 5. Raksturo dzīvnieku stresa pazīmes atbilstoši dzīvnieka sugai un stresa ietekmi uz iegūstamās gaļas kvalitāti. 6. Demonstrē prasmes dzīvnieku pārvadāšanai nepieciešamās dokumentācijas aizpildīšanā.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Dzīvnieku pirmskaušanas labturība" ir obligātās izvēles B daļas modulis profesionālās kvalifikācijas Lopu kāvējs iegūšanai. Modulis "Dzīvnieku pirmskaušanas labturība" ir ieejas nosacījums moduļa "Gaļas iegūšana" apguvei.

Moduļa "Dzīvnieku pirmskaušanas labturība" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: novērtēt dzīvnieka uzvedību, raksturot	30% no moduļa	Nosauc gaļas ieguvei paredzētās	Raksturo gaļas ieguvei paredzētās

<p>fizioloģiskās prasības.</p> <p>Zina: dzīvnieku sugas, uzvedības modeli kā atsevišķam dzīvniekam, tā arī dzīvnieku grupai atkarībā no sugas, dzīvnieku dzimuma, vecuma; fizioloģiskās prasības kopjot, pārvietojot dzīvniekus un veicot citas ar tiem saistītas darbības.</p> <p>Izprot: dzīvnieku uzvedības un fizioloģijas novērtēšanas nepieciešamību kāvēja darbā.</p>	kopējā apjoma	<p>dzīvnieku sugas.</p> <p>Vispārīgi apraksta dzīvnieku fizioloģiskās īpatnības un uzvedības ieradumus.</p> <p>Uzskaita dzīvnieku pirmskaušanas labturības pamatnostādnes.</p>	<p>dzīvnieku sugas.</p> <p>Izvērtē atšķirības dzīvnieku fizioloģiskajās īpatnībās, uzvedības ieradumos.</p> <p>Piemēro dzīvnieku pirmskaušanas labturības prasības.</p>
<p>2. Spēj: sagatavot dokumentāciju dzīvnieku pārvadāšanai.</p> <p>Zina: dzīvnieku pārvadāšanas procesa organizēšanas gaitu saskaņā ar aizsardzības nosacījumiem.</p> <p>Izprot: dzīvnieku aizsardzības pasākumu nodrošināšanas nepieciešamību pārvadāšanas gaitā.</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc dzīvnieku pārvadāšanas dokumentāciju, to reglamentējošos normatīvos dokumentus.</p> <p>Zina Kvalifikācijas sertifikāta būtību.</p> <p>Zina dzīvnieku pārvadātāja atļaujas tuviem un tāliem pārvadājumiem dokumentu būtību.</p> <p>Nosauc dzīvnieku piemērotības pārvadāšanai pamatprasības.</p> <p>Definē transportlīdzekļa sagatavošanas pamatprasības.</p>	<p>Raksturo dzīvnieku pārvadāšanas dokumentāciju, to reglamentējošos normatīvos dokumentus.</p> <p>Raksturo Kvalifikācijas sertifikāta saņemšanas, anulēšanas un atjaunošanas kārtību.</p> <p>Raksturo dzīvnieku pārvadātāja atļaujas tuviem un tāliem pārvadājumiem dokumentu saņemšanas, anulēšanas un atjaunošanas kārtību.</p> <p>Izvērtē dzīvnieku piemērotību pārvadāšanai.</p> <p>Raksturo transporta sagatavošanu dzīvnieku pārvadāšanai.</p>
<p>3. Spēj: sagatavot un veikt apkopi dzīvnieku pārvietošanai paredzētā transporta transportēšanas nodalījumos.</p> <p>Zina: nosacījumus dzīvnieku pārvietošanai paredzētā transporta sagatavošanai, apkopei un dezinfekcijai.</p> <p>Izprot: dzīvnieku pārvietošanai paredzētā transporta apkopes nozīmi dzīvnieku pirmskaušanas labturības nodrošināšanā.</p>	25% no moduļa kopējā apjoma	<p>Uzskaita pamata aprīkojumu un procedūras dzīvnieku pārvadāšanā.</p> <p>Vispārīgi apraksta apiešanās ar dzīvniekiem principus, veicot dzīvnieku iekraušanu, transportēšanu, izkraušanu.</p> <p>Zina transportēšanas pamatpaņēmienus, zina dzīvnieka nodalīšanas iemeslus transportēšanas laikā.</p> <p>Nosauc dzīvnieka labturības prasību pamatnostādnes. Nosauc</p>	<p>Pamato katras procedūras un aprīkojuma nepieciešamību dzīvnieku pārvadāšanas procesā.</p> <p>Pamato praktiskās darbības ar dzīvniekiem, veicot dzīvnieku iekraušanu, transportēšanu, izkraušanu.</p> <p>Nodala dzīvniekus transportēšanas laikā, aprakstot dzīvnieka nodalīšanas iemeslus transportēšanas laikā.</p> <p>Piemēro dzīvnieka labturības prasības pārvietošanas laikā un specifiskās</p>

		specifiskās prasības dzīvnieku pārvadāšanai lielos attālumos.	prasības dzīvnieku pārvadāšanai lielos attālumos.
		Uzskaita lopu kāvēja rīcības pasākumus dzīvnieku aprūpē ārkārtas gadījumos.	Pamato un izmanto savā darbībā rīcības pasākumus dzīvnieku aprūpei ārkārtas gadījumos.
		Zina drošības pasākumus personālam dzīvnieku pārvadāšanas laikā.	Nodrošina veicamos drošības pasākumus personālam dzīvnieku pārvadāšanas laikā.
		Nosauc galvenās labturības prasības dzīvnieku pirmskaušanas turēšanā un atpūtināšanā.	Pamato un izmanto savā darbībā labturības prasības dzīvnieku pirmskaušanas turēšanā un atpūtināšanā.
4. Spēj: veikt nepieciešamos pasākumus dzīvnieku stresa novēršanai pirmskaušanas laikā kaušanas vietā. Zina: dzīvnieka stresu izraisošos pamatfaktoros un pamatmetodes stresa mazināšanai, stresa ietekmi uz iegūtās gaļas produkcijas kvalitāti. Izprot: kopsakarību starp dzīvnieka stresu un iegūtās gaļas un gaļas produkcijas kvalitāti.	25% no moduļa kopējā apjoma	Definē dzīvnieku stresa jēdzienu un to izraisošos faktoros. Klasificē organisma reakcijas uz stresu pamatstadijas, definē to būtību. Nosauc gaļas kvalitātes rādītājus, kurus ietekmē dzīvnieka stress. Nosauc stresu izraisošo faktoru mazināšanas metodes.	Izskaidro dzīvnieku stresa un to izraisošo faktoru būtību. Izskaidro katru organisma reakcijas uz stresu pamatstadiju, raksturojot galvenās pazīmes. Izskaidro dzīvnieku stresa stāvokļa kopsakarību ar gaļas kvalitātes rādītāju izmaiņām. Raksturo dzīvnieku stresu izraisošo faktoru mazināšanas paņēmienus un metodes.

Moduļa "Gaļas iegūšana" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamā spēju patstāvīgi veikt gaļas ieguves procesu (kaušanu), dzīvnieku kautķermeņu un blakusproduktu pirmapstrādi, aukstumapstrādi un uzglabāšanu.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamā prasmes: 1. Izskaidrot gaļas ieguves procesa būtību, nodrošinot dzīvnieku aizsardzības prasību ievērošanu gaļas ieguves procesā. 2. Kaut dzīvniekus gaļas ieguvei. 3. Veikt dzīvnieku piespiedu nokaušanu ārpus kautuves nepieciešamības apstākļos. 4. Veikt dzīvnieku kautķermeņu pirmapstrādi. 5. Veikt kautķermeņu blakusproduktu pirmapstrādi. 6. Veikt dzīvnieku kautķermeņu aukstumapstrādi, ievērojot gaļas un blakusproduktu aukstumapstrādes tehnoloģiju un uzglabāšanas nosacījumus. 7. Ergonomiski iekārtot lopu kāvēja darba vietu.
Moduļa ieejas nosacījumi	Modulis "Gaļas iegūšana" tiek apgūts pēc moduļa "Dzīvnieku pirmskaušanas labturība". Izglītojamajam ir sakārtota un derīga personas medicīniskā grāmatiņa atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 24. jūlija noteikumiem Nr.447 " Noteikumi par darbiem, kas saistīti ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai, un obligāto veselības pārbažu veikšanas kārtība". Izglītojamajam ir veiktas ugunsdrošības, elektrodrošības un darba drošības darba vidē instruktāžas. Izglītojamais ir apguvis mācību kursu "Minimālās higiēnas prasības pārtikas aprites uzņēmumā" atbilstoši Ministru kabineta 2015. gada 29. septembra noteikumiem Nr.545 "Pārtikas aprītē nodarbināto personu apmācības kārtība pārtikas higiēnas jomā".
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamais kārto ieskaiti, kurā: 1.Raksturo gaļas ieguves procesa būtību, nodrošinot dzīvnieku aizsardzības prasību ievērošanu gaļas ieguves procesā. 2.Kauj dažādu sugu dzīvniekus gaļas ieguvei. 3.Raksturo dzīvnieku piespiedu nokaušanas ārpus kautuves apstākļus un procesu. 4.Veic dzīvnieku kautķermeņu pirmapstrādi. 5.Veic dzīvnieku kautķermeņu blakusproduktu pirmapstrādi. 6.Veic dzīvnieku kautķermeņu aukstumapstrādi, ievērojot tehnoloģiskos procesus. Saskaņā ar Latvijā pastāvošo likumdošanu, kas reglamentē gaļas iegūšanu (kaušanu), praktiskās nodarbības, praktiskie darbi, kas saistīti ar gaļas iegūšanu, ir iespējami tikai atzītā uzņēmumā. Moduļa īstenošanai uzskaitītās tehnoloģiskās iekārtas un instrumenti var tikt pareizi izvietoti tikai kautuvē, tādēļ moduļa saturs ir īstenojams kā darba vidē balstītas mācības.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Gaļas iegūšana" ir obligātās izvēles B daļas otrais modulis, tā apgūšana nepieciešama moduļa "Lopu kāvēja prakse" apguves uzsākšanai un Lopu kāvēja profesionālās kvalifikācijas iegūšanai.

Moduļa "Gaļas iegūšana" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: kaut dzīvniekus saskaņā ar dzīvnieku aizsardzības prasībām.</p> <p>Zina: kaujamo dzīvnieku sugu savaldīšanas metodes un savaldīšanas iekārtas, ierīces, to pielietošanas paņēmienus atkarībā no dzīvnieku sugas apdullināšanai izmantojamās metodes.</p> <p>Izprot: dzīvnieku kaušanas metožu, iekārtu, ierīču nozīmību saistībā ar dzīvnieku aizsardzības prasībām kaušanas laikā.</p>	25% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc un apraksta dzīvnieku savaldīšanas paņēmienus.	Veic dzīvnieku savaldīšanu, izmantojot atbilstošus savaldīšanas paņēmienus.
		Nosauc un apraksta dzīvnieku apdullināšanai izmantojamās metodes.	Veic dzīvnieku apdullināšanu, izmantojot atbilstošas apdullināšanas metodes.
		Nosauc apdullināšanas kvalitātes pārbaudes metodes.	Pārbauda apdullināšanas kvalitāti.
		Uzskaita galvenās darbības dzīvnieku pacelšanā uz sliežu piekarceļiem.	Veic nepieciešamās darbības dzīvnieku pacelšanai uz sliežu piekarceļiem.
		Nosauc galvenās dzīvnieku atasiņošanas metodes.	Atsaiņo dzīvniekus, izmantojot atbilstošas atasiņošanas metodes.
<p>2. Spēj: veikt dzīvnieku piespiedu nokaušanu ārpus kautuves.</p> <p>Zina: pazīmes un riska faktoros, kuri rada nepieciešamību dzīvnieka piespiedu nokaušanai; dzīvnieku aizsardzības prasības piespiedu nokaušanas gadījumā.</p> <p>Izprot: nepieciešamību veikt dzīvnieka piespiedu nokaušanu.</p>	10% no moduļa kopējā apjoma	Vispārīgi apraksta apstākļus dzīvnieku piespiedu nokaušanai ārpus kautuves.	Raksturo apstākļus dzīvnieku piespiedu nokaušanai ārpus kautuves.
		Definē labturības prasības, veicot dzīvnieku kaušanu ārpus kautuves.	Skaidro labturības prasības, veicot dzīvnieku kaušanu ārpus kautuves.
		Nosauc labturības prasības, veicot dzīvnieku kaušanu privātam patēriņam mājstāvēniecībā.	Apkopo un salīdzina labturības prasības, veicot dzīvnieku kaušanu privātam patēriņam mājstāvēniecībā.
<p>3. Spēj: apstrādāt dzīvnieku kautķermeņus atbilstoši plūsmas principam.</p> <p>Zina: dzīvnieku anatomisko uzbūvi, kautķermeņu apstrādes tehnoloģiju, ievērojot plūsmas principu.</p> <p>Izprot: labas ražošanas prakses nozīmi dzīvnieku kautķermeņu apstrādē.</p>	25% no moduļa kopējā apjoma	Vispārīgi apraksta kaujamo dzīvnieku anatomiju.	Skaidro kaujamo dzīvnieku anatomiju.
		Pedalās liellopa, zirga kautķermeņa apstrādē, veicot ādas atdalīšanu, iekšējo orgānu izņemšanu, liemeņa sadalīšanu pusliemeņos, veicot liemeņa tualeti.	Veic liellopa, zirga kautķermeņa apstrādi, veicot ādas atdalīšanu, iekšējo orgānu izņemšanu, liemeņa sadalīšanu pusliemeņos, veicot liemeņa tualeti.
		Pedalās cūkas kautķermeņa apstrādē, veicot ādas apstrādi/atdalīšanu, iekšējo orgānu	Veic cūkas kautķermeņa apstrādi, veicot ādas apstrādi/atdalīšanu, iekšējo orgānu izņemšanu, liemeņa

		izņemšanu, liemeņa sadalīšanu, veicot liemeņa tualeti.	sadalīšanu, veicot liemeņa tualeti.
		Piedalās aitas, kazas kautķermeņa apstrādē, veicot ādas atdalīšanu, iekšējo orgānu izņemšanu, liemeņa sadalīšanu, veicot liemeņa tualeti.	Veic aitas, kazas kautķermeņa apstrādi, veicot ādas atdalīšanu, iekšējo orgānu izņemšanu, liemeņa sadalīšanu, veicot liemeņa tualeti.
4. Spēj: apstrādāt dzīvnieku kautķermeņu blakusproduktus atbilstoši plūsmas principam. Zina: kautķermeņu blakusproduktu apstrādes tehnoloģiju, ievērojot plūsmas principu. Izprot: labas ražošanas prakses nozīmi dzīvnieku kautķermeņu blakusproduktu apstrādē.	20% no moduļa kopējā apjoma	Vispārīgi apraksta dzīvnieku kautķermeņu blakusproduktus. Piedalās dzīvnieku gaļas un kaulu blakusproduktu apstrādē, uzskaita galvenās darbības. Piedalās dzīvnieku liemeņu mīksto blakusproduktu apstrādē, uzskaita galvenās darbības. Piedalās dzīvnieku gļotaino blakusproduktu apstrādē, uzskaita galvenās darbības. Piedalās dzīvnieku mataino blakusproduktu apstrādē, uzskaita galvenās darbības.	Raksturo dzīvnieku kautķermeņu blakusproduktus. Veic dzīvnieku gaļas un kaulu blakusproduktu apstrādi. Veic dzīvnieku liemeņu mīksto blakusproduktu apstrādi. Veic dzīvnieku gļotaino blakusproduktu apstrādi. Veic dzīvnieku mataino blakusproduktu apstrādi.
5. Spēj: nodrošināt gaļas un subproduktu atdzesēšanas un uzglabāšanas tehnoloģisko režīmu ievērošanu. Zina: gaļas un subproduktu aukstuma apstrādes un uzglabāšanas tehnoloģiskos režīmus, aukstuma apstrādes pamatprincipus, to nozīmi gaļas produkcijas ražošanā. Izprot: gaļas un subproduktu aukstuma apstrādes ietekmi uz produkcijas kvalitāti.	15% no moduļa kopējā apjoma	Vispārīgi apraksta gaļas liemeņu atdzesēšanas un uzglabāšanas procesu, gaļas un gaļas liemeņu sasaldēšanu un uzglabāšanas procesu būtību. Zina prasības blakusproduktu atdzesēšanai, sasaldēšanai un uzglabāšanai. Vispārīgi apraksta gaļas dabīgo zudumu rašanās cēloņus un pasākumus to samazināšanai.	Izskaidro gaļas liemeņu atdzesēšanas un uzglabāšanas procesus, gaļas un gaļas liemeņu sasaldēšanu un uzglabāšanas procesus. Veic blakusproduktu atdzesēšanu, sasaldēšanu un uzglabāšanu. Izskaidro gaļas dabīgo zudumu rašanās cēloņus un pasākumus to samazināšanai.
6. Spēj: iekārtot ergonomisku lopu kāvēja darba vietu. Zina: lopu kāvēja darba specifiku, riska faktorus nepareizas darba vietas iekārtošanas gadījumā, darba iekārtu un	5% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc fizikālos, fiziskos, ķīmiskos, bioloģiskos un psihoemocionālos riska faktorus lopu kāvēja darbā. Nosauc lopu kāvēja profesijā izmantojamo iekārtu aizsargierīces.	Izskaidro fizisko, ķīmisko, bioloģisko un psihoemocionālo riska faktoru ietekmi uz cilvēku lopu kāvēja darbā. Raksturo un pielieto lopu kāvēja profesijā izmantojamās aizsardzības ierīces.

<p>aprikojuma kopšanas un uzturēšanas darba kārtībā nosacījumus.</p> <p>Izprot: racionāli iekārtotas darba vietas nozīmi darba aizsardzībā un kvalitatīvas produkcijas ražošanā.</p>		<p>Vispārīgi apraksta individuālos daba aizsardzības līdzekļus lopu kāvēja darbā.</p>	<p>Pareizi izvēlas katram riska faktoram atbilstošos individuālos aizsardzības līdzekļus, izskaidrojot prasības to lietošanai un glabāšanai.</p>
--	--	---	--

Moduļa "Bioloģiskās gaļas iegūšana" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamā spēju patstāvīgi veikt bioloģiskās gaļas ieguves procesu (kaušanu), dzīvnieku kautķermeņu un blakusproduktu pirmapstrādi, aukstumapstrādi, marķēšanu un uzglabāšanu.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamā prasmes: 1. Nodrošināt bioloģiski audzētu dzīvnieku aizsardzības prasības gaļas ieguves procesā. 2. Veikt bioloģiski audzētu dzīvnieku kautķermeņu pirmapstrādi. 3. Veikt bioloģiski audzētu dzīvnieku kautķermeņu blakusproduktu pirmapstrādi. 4. Nodrošināt bioloģiskās gaļas un blakusproduktu aukstumapstrādi un uzglabāšanas nosacījumu ievērošanu. 5. Veikt bioloģiskās gaļas marķēšanu.
Moduļa ieejas nosacījumi	Moduļa "Bioloģiskās gaļas iegūšana" ieejas nosacījums ir apgūti B daļas moduļi, izņemot prakses moduli pārtikas rūpniecības nozares profesionālajai kvalifikācijai Lopu kāvējs. Izglītojamajam ir sakārtota un derīga personas medicīniskā grāmatiņa atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 24. jūlija noteikumiem Nr.447 " Noteikumi par darbiem, kas saistīti ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai, un obligāto veselības pārbaūžu veikšanas kārtība". Izglītojamajam veikta instruktāža par darba drošības un ugunsdrošības prasību ievērošanu uzņēmumā. Izglītojamais ir apguvis mācību kursu "Minimālās higiēnas prasības pārtikas aprites uzņēmumā" atbilstoši Ministru kabineta 2015. gada 29. septembra noteikumiem Nr.545 "Pārtikas aprītē nodarbināto personu apmācības kārtība pārtikas higiēnas jomā".
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamais kārtu ieskaiti, kurā: 1. Raksturo bioloģiskās gaļas ieguves procesa būtību, nodrošinot dzīvnieku aizsardzības prasību ievērošanu gaļas ieguves procesā. 2. Kauj dažādu sugu dzīvniekus bioloģiskās gaļas ieguvei. 3. Veic bioloģiskās gaļas ieguvei paredzēto dzīvnieku kautķermeņu un kautķermeņu blakusproduktu pirmapstrādi. 4. Veic dzīvnieku kautķermeņu bioloģiskās gaļas ieguvei aukstumapstrādi, ievērojot tehnoloģiskos procesus. 5. Raksturo bioloģiskās gaļas fasēšanas, marķēšanas un uzglabāšanas procesus.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Bioloģiskās gaļas iegūšana" ir izvēles C daļas modulis profesionālās kvalifikācijas Lopu kāvējs iegūšanai.

Moduļa "Bioloģiskās gaļas iegūšana" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: nodrošināt nepieciešamos pasākumus bioloģiskās gaļas ieguvei paredzēto dzīvnieku labturībai dzīvnieku	25% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc ES un LR normatīvo aktu nosacījumus dzīvnieku bioloģiskajai audzēšanai un labturībai.	Raksturo ES un LR normatīvo aktu dzīvnieku bioloģiskajai audzēšanai un labturībai pamatnostādnes.

<p>transportēšanas un pirmskaušanas periodā.</p> <p>Zina: bioloģiskās gaļas iegūšanai paredzēto dzīvnieku labturības nosacījumus.</p> <p>Izprot: bioloģiskās gaļas ieguvei paredzēto dzīvnieku labturības nosacījumu ietekmi uz iegūstamās gaļas kvalitāti.</p>		<p>Zina bioloģiski audzētu dzīvnieku sertifikācijas kārtību.</p> <p>Nosauc bioloģiski audzētu dzīvnieku pārvadāšanas un pirmskaušanas labturības pamatnostādnes.</p> <p>Uzskaita bioloģiski audzētu dzīvnieku pārvadāšanas dokumentāciju.</p>	<p>Raksturo bioloģiski audzētu dzīvnieku sertifikācijas kārtību.</p> <p>Skaidro bioloģiski audzētu dzīvnieku pārvadāšanas un pirmskaušanas labturības nozīmi.</p> <p>Pilda bioloģiski audzētu dzīvnieku pārvadāšanas dokumentāciju.</p>
<p>2. Spēj: kaut dzīvniekus saskaņā ar bioloģiskās gaļas ieguves prasībām.</p> <p>Zina: bioloģiskās gaļas ieguvei paredzēto dzīvnieku kaušanas posma specifiku.</p> <p>Izprot: bioloģiskās gaļas ieguvei paredzēto dzīvnieku kaušanas posma specifikas ievērošanas nepieciešamību kvalitatīvas gaļas ieguvei.</p>	<p>25% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Raksturo bioloģiski audzētu dzīvnieku savaldīšanas un apdullināšanas paņēmienus.</p> <p>Vispārīgi apraksta bioloģiski audzētu dzīvnieku kaušanu bioloģiskās gaļas iegūšanai.</p> <p>Piedalās bioloģiski audzētu dzīvnieku atasiņošanā, pielietojot dažādas metodes.</p>	<p>Veic bioloģiski audzētu dzīvnieku savaldīšanu un apdullināšanu.</p> <p>Kauj bioloģiski audzētus dzīvniekus bioloģiskās gaļas iegūšanai.</p> <p>Pielieto atbilstošas atasiņošanas metodes bioloģiski audzētiem dzīvniekiem.</p>
<p>3. Spēj: nodrošināt bioloģiskās gaļas un gaļas blakusproduktu atdzesēšanas un uzglabāšanas režīmu ievērošanu.</p> <p>Zina: bioloģiskās gaļas un subproduktu aukstuma apstrādes un uzglabāšanas tehnoloģiskos režīmus, aukstuma apstrādes pamatprincipus, to nozīmi bioloģiskās gaļas ražošanā.</p> <p>Izprot: aukstuma apstrādes un uzglabāšanas specifikas ietekmi uz bioloģiskās gaļas un subproduktu kvalitāti.</p>	<p>25% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Vispārīgi apraksta bioloģiskās gaļas liemeņu atdzesēšanas un uzglabāšanas īpatnības.</p> <p>Vispārīgi apraksta bioloģiskās gaļas blakusproduktu atdzesēšanu, sasaldēšanu un sagatavošanu uzglabāšanai.</p> <p>Vispārīgi apraksta bioloģiskās gaļas dabīgo zudumu rašanās cēloņus un pasākumus to samazināšanai.</p>	<p>Izskaidro bioloģiskās gaļas liemeņu atdzesēšanas un uzglabāšanas īpatnības.</p> <p>Veic bioloģiskās gaļas blakusproduktu atdzesēšanu, sasaldēšanu un sagatavošanu uzglabāšanai.</p> <p>Izskaidro bioloģiskās gaļas dabīgo zudumu rašanās cēloņus un nosauc pasākumus to samazināšanai.</p>
<p>4. Spēj: veikt bioloģiskās gaļas marķēšanu.</p> <p>Zina: bioloģiskās gaļas marķēšanas nosacījumus, marķējuma kontroles principus.</p> <p>Izprot: bioloģiskās gaļas marķēšanas specifiku un atšķirības no citādi marķētas gaļas.</p>	<p>25% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Zina bioloģiskās gaļas marķēšanas pamatprasības.</p> <p>Vispārīgi apraksta bioloģiskās gaļas pārraudzības un kontroles kārtību.</p> <p>Vispārīgi apraksta bioloģiskās gaļas veselības, identifikācijas un īpašā marķējuma veikšanu.</p>	<p>Veic bioloģiskās gaļas marķēšanu.</p> <p>Skaidro bioloģiskās gaļas pārraudzības un kontroles kārtību.</p> <p>Veic bioloģiskās gaļas veselības, identifikācijas un īpašo marķēšanu.</p>

Moduļa "Dzīvnieku asiņu savākšana un pārstrādāšana" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamā spējas patstāvīgi veikt dzīvnieku asiņu kā pārtikas izejvielas savākšanu un pārstrādāšanu.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamā prasmes: 1. Vērtēt dzīvnieku kaušanas metožu piemērotību pārtikas un pārtikā neizmantojamo asiņu savākšanai. 2. Lietot asiņu savākšanā un apstrādē izmantojamās iekārtas un inventāru. 3. Veikt pārtikas un pārtikā neizmantojamo asiņu savākšanu un apstrādi, nekaitējot apkārtējai videi. 4. Veikt pārtikas un pārtikā neizmantojamo asiņu frakciju apstrādi, nekaitējot apkārtējai videi.
Moduļa ieejas nosacījumi	Moduļa "Dzīvnieku asiņu savākšana un pārstrādāšana" ieejas nosacījums ir apgūti B daļas moduļi, izņemot prakses moduli pārtikas rūpniecības nozares profesionālajai kvalifikācijai Lopu kāvējs. Izglītojamajam ir sakārtota un derīga personas medicīniskā grāmatīņa, atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 24. jūlija noteikumiem Nr.447 " Noteikumi par darbiem, kas saistīti ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai, un obligāto veselības pārbaūžu veikšanas kārtība". Izglītojamajam veikta instruktāža par darba drošības un ugunsdrošības prasību ievērošanu uzņēmumā. Izglītojamais ir apguvis mācību kursu "Minimālās higiēnas prasības pārtikas aprites uzņēmumā", atbilstoši Ministru kabineta 2015. gada 29. septembra noteikumiem Nr.545 "Pārtikas aprītē nodarbināto personu apmācības kārtība pārtikas higiēnas jomā".
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamais kārtu ieskaiti, kurā: 1. Pamato dzīvnieku kaušanas metožu izvēli pārtikas asiņu un tehnisko asiņu savākšanai. 2. Skaidro asiņu savākšanā un apstrādē izmantojamo iekārtu un inventāra pielietojumu. 3. Veic pārtikas un pārtikā neizmantojamo asiņu savākšanu, nekaitējot apkārtējai videi. 4. Veic pārtikas un pārtikā neizmantojamo asiņu frakciju pirmapstrādi, nekaitējot apkārtējai videi. 5. Veic pārtikas un pārtikā neizmantojamo asiņu frakciju apstrādi, nekaitējot apkārtējai videi.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Dzīvnieku asiņu savākšana un pārstrādāšana" ir izvēles C daļas modulis profesionālās kvalifikācijas Lopu kāvējs iegūšanai.

Moduļa "Dzīvnieku asiņu savākšana un pārstrādāšana" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: nodrošināt dzīvnieku kaušanu asiņu savākšanai. Zina: dzīvnieku kaušanas metodes asiņu	15% no moduļa kopējā apjoma	Vispārīgi apraksta kaujamo dzīvnieku asinis.	Raksturo kaujamo dzīvnieku asiņu rādītājus un asins un to sastāvdaļu izmaiņas atkarībā no dzīvnieku sugas, svara, u.c. rādītājiem.

<p>savākšanai, asiņu pārstrādāšanas nosacījumus un iespējas.</p> <p>Izprot: dzīvnieku asiņu savākšanas procesa kvalitatīvas izpildes ietekmi uz asiņu kvalitāti un tālāko asiņu pārstrādi.</p>		<p>Vispārīgi apraksta kaušanas metožu saistību ar asiņu iznākumu.</p>	<p>Kauj dzīvniekus dzīvnieku asiņu ieguvei, pielietojot atbilstošas dzīvnieku kaušanas metodes.</p>
<p>2. Spēj: sagatavot un lietot dzīvnieku asiņu savākšanai nepieciešamo inventāru un iekārtas atbilstoši to funkcijām un darba aizsardzības prasībām.</p> <p>Zina: dzīvnieku asiņu savākšanā izmantojamo inventāru un tehnoloģiskās iekārtas, to funkcijas un ekspluatācijas noteikumus.</p> <p>Izprot: katras tehnoloģiskās iekārtas, instrumenta un aprīkojuma nozīmi asiņu savākšanā un pārstrādē.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Raksturo dzīvnieku asiņu savākšanas iekārtu un inventāra pielietojumu.</p> <p>Raksturo dzīvnieku asiņu pārstrādes iekārtu un inventāra pielietojumu.</p>	<p>Savāc dzīvnieku asinis, izmantojot iekārtas un inventāru, raksturo dzīvnieku asiņu savākšanas iekārtu, inventāra darbības principus.</p> <p>Pārstrādā dzīvnieku asinis, izmantojot asiņu pārstrādes iekārtas un inventāru, skaidro to darbības principus.</p>
<p>3. Spēj: savākt dzīvnieku asinis pārtikas un pārstrādes vajadzībām.</p> <p>Zina: labas ražošanas un higiēnas prakses metodes dzīvnieku asiņu savākšanā; asiņu kā piesārņojuma avota ietekmi uz vidi.</p> <p>Izprot: dzīvnieku asiņu kā pārtikas izejvielas nozīmi pārtikas produktu un barības izgatavošanā, asiņu ietekmi uz dabu un vidi.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Piedalās pārtikā izmantojamo un pārtikā neizmantojamo dzīvnieku asiņu savākšanas procesā.</p> <p>Novērtē pamatdarbības asiņu savākšanā apkārtējās vides aizsardzības pasākumu nodrošināšanai.</p>	<p>Veic pārtikā izmantojamo un pārtikā neizmantojamo dzīvnieku asiņu savākšanu.</p> <p>Ievēro apkārtējās vides aizsardzību nodrošinošos pasākumus asiņu savākšanas procesā.</p>
<p>4. Spēj: pārstrādāt dzīvnieku asinis un tā frakcijas saskaņā ar prasībām.</p> <p>Zina: asiņu un to frakciju pārstrādes tehnoloģiskos procesus.</p> <p>Izprot: asiņu savākšanai paredzēto dzīvnieku kaušanas un atasiņošanas posma specifikas ievērošanas nepieciešamību kvalitatīvu asiņu ieguvei.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Raksturo asiņu stabilizācijas procesa būtību.</p> <p>Raksturo pārtikas asiņu defibrinēšanas procesa būtību.</p> <p>Zina pārtikas asiņu separēšanas procesa būtību.</p>	<p>Veic asiņu stabilizāciju.</p> <p>Veic pārtikas asiņu defibrinēšanu.</p> <p>Veic pārtikas asiņu separēšanu.</p>
<p>5. Spēj: sagatavot asinis un to frakcijas uzglabāšanai.</p> <p>Zina: asiņu un to frakciju sagatavošanas uzglabāšanai nosacījumus, tehnoloģisko</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Raksturo asiņu un to frakciju atdzesēšanas, sasaldēšanas procesus.</p> <p>Vispārīgi apraksta asiņu un to frakciju konservēšanas, žāvēšanas</p>	<p>Veic asiņu un to frakciju atdzesēšanu, sasaldēšanu.</p> <p>Piedalās asiņu un to frakciju konservēšanas, žāvēšanas procesu</p>

<p>procesu specifiku.</p> <p>Izprot: asiņu un to frakciju kvalitatīvas sagatavošanas nozīmi tālākajā izmantošanā.</p>		<p>procesu.</p>	<p>nodrošināšanā, skaidro to būtību un nozīmi.</p>
		<p>Raksturo asiņu bālināšanas procesu.</p>	<p>Veic asiņu bālināšanas procesu, izskaidro tā būtību un nozīmi.</p>
		<p>Vispārīgi apraksta asiņu un to frakciju uzglabāšanu un transportēšanu.</p>	<p>Veic asiņu un to frakciju sagatavošanu uzglabāšanai un transportēšanai.</p>
<p>6. Spēj: veikt pārtikā neizmantojamo dzīvnieku asiņu un to pārstrādes produktu savākšanu.</p> <p>Zina: pārtikā neizmantojamo dzīvnieku asiņu un to pārstrādes produktu savākšanas prasības un utilizācijas prasības.</p> <p>Izprot: pārtikā neizmantojamo dzīvnieku asiņu un to pārstrādes produktu savākšanas nepieciešamību un asiņu kā piesārņojuma avota ietekmi uz vidi.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Vispārīgi apraksta tehnisko asiņu savākšanas procesu.</p>	<p>Izskaidro tehnisko asiņu savākšanas procesa būtību.</p>
		<p>Piedalās tehnisko asiņu defibrinēšanas procesu veikšanā.</p>	<p>Veic tehnisko asiņu defibrinēšanu.</p>
		<p>Vispārīgi apraksta tehnisko asiņu konservēšanas procesu.</p>	<p>Veic tehnisko asiņu konservēšanu.</p>
		<p>Vispārīgi apraksta tehnisko asiņu produktu ražošanu.</p>	<p>Raksturo tehnisko asiņu produktu ražošanu.</p>
		<p>Nosauc vides aizsardzības pamatprasības asiņu savākšanas un pārstrādes procesos.</p>	<p>Ievēro vides aizsardzības pamatprasības asiņu savākšanas un pārstrādes procesos.</p>

Moduļa "Lopu kāvēja prakse" apraksts

Moduļa mērķis	Nostiprināt un pilnveidot izglītojamā spējas darba vidē iegūt gaļu (kaut dzīvniekus), veikt dzīvnieku kautķermeņu un blakusproduktu pirmapstrādi, atdzēsēšanu un uzglabāšanu.
Moduļa uzdevumi	<p>Attīstīt izglītojamā prasmes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaut dzīvniekus, nodrošinot dzīvnieku aizsardzības prasību ievērošanu un labas higiēnas praksi kaušanas procesā. 2. Pielietot dzīvnieku kaušanai paredzēto aprīkojumu, iekārtas, instrumentus un ierīces un pareizi tās apkopt. 3. Veikt dzīvnieku kautķermeņu un blakusproduktu apstrādi. 4. Ievērot uzņēmuma paškontroles principus darba uzdevumu izpildes laikā. 5. Lietot profesionālo terminoloģiju gaļas iegūšanā. 6. Ergonomiski iekārtot lopu kāvēja darba vietu, skaidrot tās nozīmi darbinieka veselības saglabāšanā. 7. Izmantot tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus gaļas ieguves uzņēmumā, ievērot darba drošības noteikumus, atbildīgi rīkoties, lietojot individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus darba pienākumu izpildē gaļas ieguves uzņēmumā. 8. Pildīt darba pienākumus, saglabājot apkārtējās dabas vides kvalitāti.
Moduļa ieejas nosacījumi	<p>Apgūti visi programmas A, B, C daļas profesionālās kvalifikācijas Lopu kāvējs iegūšanai nepieciešamie moduļi. Izglītojamajam ir sakārtota un derīga personas medicīniskā grāmatiņa atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 24. jūlija noteikumiem Nr.447 " Noteikumi par darbiem, kas saistīti ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai, un obligāto veselības pārbaužu veikšanas kārtība".]</p> <p>Izglītojamajam veikta instruktāža par darba drošības un ugunsdrošības prasību ievērošanu uzņēmumā. Izglītojamais ir apguvis mācību kursu "Minimālās higiēnas prasības pārtikas uzņēmumā", atbilstoši Ministru kabineta 2015. gada 29. septembra noteikumiem Nr.545 "Pārtikas aprītē nodarbināto personu apmācības kārtība pārtikas higiēnas jomā".</p> <p>Ir veikta izglītojamā apdrošināšana atbilstoši Ministru kabineta 2012. gada 20. novembra noteikumiem Nr. 785 "Mācību prakses organizācijas un izglītojamo apdrošināšanas kārtība".</p> <p>Saskaņā ar Latvijā pastāvošo likumdošanu, kas reglamentē gaļas iegūšanu (kaušanu), moduļa īstenošana ir iespējama tikai atzītā uzņēmumā.</p>
Moduļa apguves novērtēšana	<p>Izglītojamā sasniegumi tiek vērtēti 10 ballu vērtēšanas skalā.</p> <p>Prakses noslēgumā izglītojamais:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Iesniedz izglītības iestādei prakses vadītāja prakses uzņēmumā sagatavotu izglītojamā raksturojumu par prakses norisi uzņēmumā un prakses uzdevumu izpildi, raksturojumā norādot prakses norises vērtējumu. 2. Iesniedz izglītības iestādei aizpildītu prakses dienasgrāmatu/atskaiti par prakses norisi (darba mapi – portfolio), kurā secīgi izvērtē prakses laikā ikdienā paveiktos uzdevumus. 3. Sagatavo prezentāciju un izglītības iestādē prakses noslēguma sanāksmē informē prakses vadītāju no izglītības iestādes par prakses uzdevumu izpildi. <p>Prakses galīgo vērtējumu veido izglītojamā sniegtā prezentācija par prakses norisi, prakses vadītāja no izglītības iestādes prakses vērtējums un praktikanta raksturojumā, ko izsniedz prakses uzņēmums, par prakses norisi izliktais vērtējums.</p>

Moduļa nozīme un vieta kartē

Modulis "Lopu kāvēja prakse" ir obligātās izvēles B daļas modulis. Modulis "Lopu kāvēja prakse" ir noslēdzošais modulis profesionālās kvalifikācijas Lopu kāvējs apguvei, un ir paredzēts profesionālo kompetenču nostiprināšanai darba vidē.

Moduļa "Lopu kāvēja prakse" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj novērtēt un ievērot dzīvnieku aizsardzības prasības dzīvnieku kaušanas procesā.	52% no moduļa kopējā apjoma	Piedalās dzīvnieku savaldīšanas pasākumos pirms to apdullināšanas.	Patstāvīgi pielieto dzīvnieku savaldīšanas metodes pirms to apdullināšanas.
		Piedalās dzīvnieku apdullināšanā un kaušanā.	Izvērtē situāciju un patstāvīgi izvēlas optimālo apdullināšanas metodi, veic dzīvnieku apdullināšanu un kaušanu.
		Piedalās dzīvnieku pārtikas un tehnisko asiņu savākšanā, pirmsapstrādē.	Patstāvīgi savāc dzīvnieku pārtikas un tehniskās asinis, veic to pirmapstrādi.
2. Spēj: izprast un ievērot labas higiēnas prakses noteikumus kaušanas procesā.	3% no moduļa kopējā apjoma	Paskaidro vispārējās higiēnas pasākumu ievērošanas nepieciešamību dzīvnieku kaušanas procesā.	Raksturo un ievēro vispārējās higiēnas pasākumus dzīvnieku kaušanas procesā.
		Paskaidro personīgās higiēnas noteikumu ievērošanas nepieciešamību dzīvnieku kaušanas procesā.	Raksturo un ievēro personīgās higiēnas pasākumus dzīvnieku kaušanas procesā.
3. Spēj: sagatavot un lietot tehnoloģiskās iekārtas, instrumentus un aprīkojumu atbilstoši to funkcijām dzīvnieku kaušanas procesā.	5% no moduļa kopējā apjoma	Novērtē un skaidro tehnoloģisko iekārtu, instrumentu un aprīkojuma pareizu izmantošanu dzīvnieku savaldīšanai un apdullināšanai.	Patstāvīgi izvēlas un pareizi pielieto tehnoloģiskās iekārtas, instrumentus un aprīkojumu dzīvnieku savaldīšanai un apdullināšanai.
		Novērtē un skaidro tehnoloģisko iekārtu, instrumentu un aprīkojuma pareizu izmantošanu dzīvnieku asiņu savākšanā.	Savāc dzīvnieku asinis, patstāvīgi izvēloties un pareizi pielietojot tehnoloģiskās iekārtas, instrumentus un aprīkojumu asiņu savākšanai.
		Novērtē un skaidro tehnoloģisko iekārtu, instrumentu un aprīkojuma pareizu izmantošanu dzīvnieku kautķermeņu apstrādē.	Apstrādā dzīvnieku kautķermeņus, patstāvīgi izvēloties un pareizi pielietojot tehnoloģiskās iekārtas, instrumentus un aprīkojumu.
		Novērtē un skaidro tehnoloģisko iekārtu, instrumentu un aprīkojuma pareizu izmantošanu dzīvnieku kautķermeņu atdzesēšanā un sasaldēšanā.	Veic dzīvnieku kautķermeņu atdzesēšanu un sasaldēšanu, izmantojot tehnoloģiskās iekārtas, instrumentus un aprīkojumu.

4. Spēj: veikt kautķermeņu apstrādi patstāvīgi vai grupā atbilstoši kaušanas un apstrādes plūsmas principam un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.	30% no moduļa kopējā apjoma	Piedalās liellopa, zirga kautķermeņa apstrādē.	Patstāvīgi veic liellopa, zirga kautķermeņa apstrādi.
		Piedalās cūkas kautķermeņa apstrādē, to plaucējot vai noņemot ādu.	Patstāvīgi veic cūkas kautķermeņa apstrādi, veicot ādas apstrādi, ar plaucēšanu vai ādu noņemot.
		Piedalās aitas kautķermeņa apstrādē.	Veic aitas kautķermeņa apstrādi.
		Piedalās kazas kautķermeņa apstrādē.	Veic kazas kautķermeņa apstrādi.
		Piedalās dzīvnieku liemeņa blakusproduktu apstrādē.	Patstāvīgi veic blakusproduktu apstrādi.
5. Spēj: racionāli sakārtot darba vietu.	5% no moduļa kopējā apjoma	Identificē iekārtu, aprīkojuma un instrumentu ergonomiska izvietojuma pozitīvos un negatīvos aspektus lopu kāvēja darba vietā.	Skaidro iekārtu, aprīkojuma un instrumentu ergonomiska izvietojuma pozitīvos un negatīvos aspektus lopu kāvēja darba vietā.
		Identificē apkārtējās darba vides faktoru pozitīvos un negatīvos aspektus lopu kāvēja darba vietā.	Skaidro apkārtējās darba vides faktoru pozitīvos un negatīvos aspektus lopu kāvēja darba vietā.
6. Spēj: lietot atbilstošus tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus.	5% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc uzņēmumā izmantojamajos tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus.	Raksturo uzņēmumā izmantojamajos tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus.
		Piedalās tīrīšanas, mazgāšanas, dezinfekcijas procesu nodrošināšanā saskaņā ar uzņēmuma tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas programmu.	Patstāvīgi tīra, mazgā, dezinficē darba vietu saskaņā ar uzņēmuma tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas programmu.
		Piedalās tīrīšanas, mazgāšanas, dezinfekcijas pasākumu nodrošināšanā uzņēmumā saskaņā ar tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas programmu.	Patstāvīgi tīra, mazgā, dezinficē darba vietu saskaņā ar uzņēmuma tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas programmu.

Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (1. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Veicināt izglītojamo spējas un prasmes pieņemt fiziskajai, psihiskai un sociālajai drošībai un veselībai labvēlīgus lēmumus, preventīvi novērst nelaimes gadījumus sadzīvē un darbā, veidojot drošu un veselībai nekaitīgu apkārtējo vidi, lietojot iegūtās zināšanas praksē.
Moduļa uzdevumi	<p>Attīstīt izglītojamo prasmes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Apzināties veselību kā kopveselumu un vērtību, saskatot personīgo un sabiedrības atbildību par katra cilvēka veselību. 2. Analizēt cilvēku rīcību, pieņemt atbildīgus lēmumus preventīvo pasākumu veikšanai drošas un veselībai nekaitīgas vides veidošanā un saglabāšanā. 3. Izvērtēt situāciju un sniegt pirmo palīdzību, nepieciešamības gadījumā izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību un aprakstīt nelaimes gadījumu dispečeram. 4. Ievērot civilās aizsardzības rīcības plānus/instrukcijas, lai atbilstoši rīkotos dažādu katastrofu un apdraudējumu (t.sk. viltus ziņu) gadījumā, kā arī atskanot trauksmes sirēnai. 5. Atpazīt darba vides riskus un rīkoties atbilstoši darba aizsardzības prasībām. 6. Atpazīt ugunsdrošas situācijas, preventīvi novērst ugunsgrēka izcelšanos, atbildīgi un droši rīkoties ugunsgrēka gadījumā, saskaņā ar ugunsdrošības noteikumiem un evakuācijas plānu. 7. Ievērot elektrodrošības noteikumus, lietojot elektroierīces un elektroiekārtas. 8. Analizēt pieejamo informāciju par vides kvalitāti Latvijā un pasaulē, rīkoties atbildīgi, saudzējot un racionāli izmantojot dabas resursus.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta pamatzglītība.
Moduļa apguves novērtēšana	<p>Moduļa "Sabiedrības un cilvēka drošība (1. līmenis)" apguves noslēgumā izglītojamie kārto pārbaudījumu. Pārbaudījumā demonstrē visu modulī definēto sasniedzamo rezultātu apguvi. Pārbaudes darbā ietverta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teorētisko zināšanu pārbaude (tests), iekļaujot jautājumus no visiem moduļa tematiem, 2) situāciju analīze (prezentācija) par iepriekš izvēlētu/izlozētu problēmjautājumu.
Moduļa nozīme un vieta kartē	<p>Moduļa "Sabiedrības un cilvēka drošība (1. līmenis)" īsteno kā mūžizglītības moduli profesionālās pamatzglītības, arodizglītības, profesionālās vidējās un profesionālās tālākizglītības programmās vai neformālās izglītības programmās. Modulis integrējams citos moduļos, ja tā saturs dublējas ar nozares profesionālās programmas moduļiem. Moduļa saturs, kas apgūstams obligātās veselības izglītības stundās, atbilstoši normatīvo aktu prasībām, netiek integrēts citos moduļos vai mācību priekšmetos.</p> <p>Pēc moduļa apguves var sekot moduļa "Sabiedrības un cilvēka drošība (2. līmenis)" apguve.</p>

Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (1. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: izvērtēt informāciju par veselību ietekmējošiem faktoriem, apzināties personīgo un sabiedrības atbildību par katra cilvēka veselību.</p> <p>Zina: veselīga dzīvesveida paradumus un pasākumus, kas ietekmē personīgo un apkārtējo cilvēku veselību, kā arī riska faktorus un veicamos preventīvos pasākumus saslimšanas risku novēršanai vai mazināšanai.</p> <p>Izprot: veselību kā kopveselumu un vērtību, apzinās higiēnas būtību un nozīmi drošas un cilvēka veselībai nekaitīgas vides nodrošināšanā.</p>	20% no moduļa kopēja apjoma	<p>Nosauc riska faktorus, kas ietekmē veselību.</p> <p>Nosauc dzīves kvalitātes rādītājus.</p> <p>Uzskaita veselīgus paradumus.</p> <p>Nosauc būtiskākos veselības veicināšanas pasākumus.</p> <p>Nosauc riska faktorus, kuri ietekmē slimību rašanos un attīstību.</p> <p>Nosauc higiēnas pasākumus un darbības, lai slimības novērstu, apturētu to attīstību un mazinātu to radītās sekas.</p> <p>Vienkāršoti izskaidro vakcinācijas un kolektīvās imunitātes veidošanas nepieciešamību.</p> <p>Nosauc atkarību (t.sk. no vielām, procesiem un tehnoloģijām) veidus.</p> <p>Skaidro, kas ir atkarību profilakse.</p> <p>Uzskaita ar seksuālo un reproduktīvo veselību saistītās problēmas (t.sk. neplānota grūtniecība, seksuāli transmisīvās slimības), kā arī izsargāšanās metodes.</p> <p>Uzskaita nepieciešamās uzturvielas veselīgu ēšanas paradumu nodrošināšanā.</p> <p>Nosauc drošas un veselību veicinošas fiziskās aktivitātes.</p> <p>Nosauc ķermeņa masas indeksa aprēķināšanas formulu un skaidro veselīgas ķermeņa masas uzturēšanas nozīmi.</p> <p>Nosauc faktorus, kas ietekmē psihisko veselību.</p> <p>Nosauc, kur</p>	<p>Izskaidro biežāko slimību riska faktorus (sirds un asinsvadu sistēmas slimību, elpceļu slimību, ļaundabīgo audzēju, spriedzes u.c. riska faktorus).</p> <p>Nosauc un raksturo dzīves kvalitātes rādītājus. Izskaidro nepieciešamību un savu atbildību īstenot veselīgu dzīvesveidu.</p> <p>Izskaidro veselības veicināšanas pasākumus (sabalansēts uzturs, optimāla fiziskā aktivitāte, psihiskā un reproduktīvā veselība, brīvība no atkarībām; atpūtas režīma ievērošana u.c.).</p> <p>Izskaidro riska faktorus, kuri ietekmē slimību rašanos un attīstību. Izskaidro nosacījumus un praktisko pasākumu kopumu, kas nepieciešams, lai samazinātu vai likvidētu vides faktoru (fizikālo, ķīmisko, bioloģisko) iespējami kaitīgo iedarbību.</p> <p>Pamato vakcinācijas nozīmi un kolektīvās imunitātes nozīmi.</p> <p>Klasificē atkarību veidus, raksturo to pazīmes un skaidro atkarību profilaksi.</p> <p>Skaidro ar seksuālo un reproduktīvo veselību saistītās problēmas un sekas, kā arī to profilaksi.</p> <p>Izskaidro nepieciešamo uzturvielu nozīmi veselības uzturēšanā.</p> <p>Pamato regulāru, sistemātisku un daudzveidīgu fizisko aktivitāšu nozīmi un ietekmi uz veselību, skaidro dopinga ietekmi uz organismu.</p> <p>Aprēķina savu ķermeņa masas indeksu un pamato veselīgas ķermeņa masas uzturēšanas nozīmi.</p>

		nepieciešamības gadījumā vērsties pēc palīdzības.	Definē, kas ir psihiskā veselība, skaidro faktoros, kas to ietekmē. Pamatoti izklāsta viedokli par psihiskās veselības veicināšanas pasākumiem. Nosauc izplatītākos psihiskos traucējumus un skaidro, kur vērsties pēc palīdzības, ja ir raizes par savu un līdzcilvēku psihisko veselību.
<p>2. Spēj: analizēt cilvēku rīcību, pieņemt atbildīgus lēmumus preventīvo pasākumu veikšanai drošas un veselībai nekaitīgas vides veidošanā un saglabāšanā.</p> <p>Zina: drošības un veselības riskus, nedrošu un bīstamu situāciju cēloņus, veicamos drošības pasākumus.</p> <p>Izprot: drošas uzvedības principu ievērošanas nozīmīgumu sadzīves un ārkārtas situācijās, kā arī savas personīgās rīcības nozīmi un atbildību nelaiemes gadījumā.</p>	8% no moduļa kopējā apjoma	<p>Skaidro, kā pieņemtie lēmumi un rīcība ietekmē drošas un veselībai nekaitīgas vides veidošanu, prognozē lēmuma pieņemšanas un rīcības iespējamās sekas.</p> <p>Nosauc reāli notikušas sadzīves situācijas, kurās nācies pieņemt personīgu lēmumu riskēt vai izvēlēties drošību.</p> <p>Sniedz nedrošas rīcības piemērus dažādās dzīves situācijās, kuru rezultātā var ciest pats indivīds vai cits sabiedrības loceklis.</p> <p>Nosauc ikdienas iespējamās bīstamās situācijas, kuras var apdraudēt personīgo vai līdzcilvēku drošību, paskaidro iespējamos cēloņus un sekas.</p> <p>Nosauc izvēlētajā profesijā (nozarē) iespējamos drošības un veselības riskus, norāda dažus būtiskākos veicamos drošības pasākumus.</p> <p>Nosauc iespējamos riskus, dodoties uz ārzemēm.</p> <p>Skaidro apdrošināšanas nepieciešamību un min dažus</p>	<p>Analizē, kā pieņemtie lēmumi un rīcība ietekmē drošas un veselībai nekaitīgas vides veidošanu, minot piemērus, kā preventīvi novērst nedrošu un bīstamu situāciju rašanos un nelaiemes gadījumus.</p> <p>Analizē reāli notikušas sadzīves situācijas, kurās nācies pieņemt personīgu lēmumu riskēt vai izvēlēties drošību.</p> <p>Prognozē iespējamās sekas, kas varēja rasties nepareizas izvēles gadījumā.</p> <p>Izskaidro cilvēku rīcību dažādās sadzīves un ārkārtas situācijās, prognozē iespējamās sekas, piedāvā risinājumus.</p> <p>Analizē ikdienas iespējamās bīstamās situācijas, kuras var apdraudēt personīgo vai līdzcilvēku drošību, skaidro cēloņus un sekas, piedāvā risinājumus drošības jautājumu uzlabošanai.</p> <p>Uzskaita un izskaidro izvēlētajā profesijā (nozarē) iespējamos drošības un veselības riskus norādot</p>
		<p>apdrošināšanas veidus.</p> <p>Nosauc institūcijas, kurās meklēt palīdzību ārkārtas situācijās ārzemēs.</p>	<p>veicamos drošības pasākumus katrā no riskiem.</p> <p>Izskaidro iespējamos riskus, dodoties uz ārzemēm.</p> <p>Pamato apdrošināšanas nepieciešamību un būtību.</p>

			Izvēlas no apdrošināšanas uzņēmumu piedāvājuma konkrētai situācijai piemērotāko apdrošināšanas veidu. Izskaidro, kā rīkoties un kur meklēt palīdzību ārkārtas situācijās ārzemēs.
<p>¹3. Spēj: izvērtēt situāciju un sniegt pirmo palīdzību, nepieciešamības gadījumā izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību un aprakstīt nelaimes gadījumu dispečeram.</p> <p>Zina: pirmās palīdzības sniegšanas soļus un atdzīvināšanas pasākumu principus.</p> <p>Izprot: pirmās palīdzības nodrošināšanas nozīmīgumu un katra indivīda personiskās atbildības nozīmi pirmās palīdzības sniegšanā.</p>	2% no moduļa kopējā apjoma	<p>Uzskaita, kur jāzvana un kāda informācija jāsniedz nelaimes gadījumā.</p> <p>Izstāsta pirmās palīdzības sniegšanas pamatprincipus.</p> <p>Nosauc iemeslus, kādēļ būtu jāorganizē pirmās palīdzības sniegšanas mācības uzņēmumā.</p> <p>Nosauc atbildīgo(-ās) personas uzņēmumā par pirmās palīdzības nodrošināšanu.</p> <p>Nosauc nepieciešamās palīdzības sniegšanas paņēmienus atkarībā no veselības traucējumu veida.</p>	<p>Paskaidro, kādā secībā jāsniedz informācija neatliekamās palīdzības dispečeram.</p> <p>Izskaidro pirmās palīdzības sniegšanas un atdzīvināšanas pasākumu ABC principus un rīcību soli pa solim.</p> <p>Izskaidro ar piemēriem, kāpēc un kā tiek organizētas pirmās palīdzības mācības uzņēmumā.</p> <p>Nosauc atbildīgo(-ās) personas uzņēmumā par pirmās palīdzības nodrošināšanu.</p> <p>Izskaidro un demonstrē nepieciešamās palīdzības sniegšanas paņēmienus atkarībā no veselības traucējumu veida.</p>
<p>4. Spēj: ievērot civilās aizsardzības rīcības plānus/ instrukcijas, lai atbilstoši rīkotos dažādu katastrofu un apdraudējumu (t.sk. viltus ziņu) gadījumā, kā arī atskatot trauksmes sirēnai.</p> <p>Zina: dažādu ārkārtas un bīstamu situāciju pazīmes un atbilstošus civilās aizsardzības rīcības plānus/instrukcijas, kā arī paņēmienus viltus ziņu atpazīšanai un patiesas informācijas iegūšanai; individuālās aizsardzības līdzekļus un to lietošanu.</p> <p>Izprot: atbilstošas rīcības nozīmi ārkārtas situāciju, katastrofu gadījumā Latvijā un uzturoties ārpus tās.</p>	15% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc katastrofu veidus.</p> <p>Nosauc infekcijas slimību izplatīšanās riskus, t.sk. pārrobežu riskus, ietverot atbildību par savu un citu veselību.</p> <p>Nosauc epidēmiju un pandēmiju izplatības veidus un to pazīmes.</p> <p>Nosaka dabas katastrofu tuvošanos pēc pieejamās informācijas un rīkojas atbilstoši norādījumiem.</p> <p>Nosauc masu nekārtību un terorisma pazīmes.</p> <p>Nosauc pamatprincipus, kā jārikojas ārkārtas situācijās.</p> <p>Nosauc vienu vai vairākas institūcijas, kur vērsties pēc palīdzības, ja ārkārtas situācijas laikā ir nodarīts kaitējums veselībai un drošībai.</p> <p>Atpazīst trauksmes sirēnu un vispārīgi apraksta, kā rīkoties un kur vērsties pēc palīdzības, tai atskatot.</p> <p>Nosauc paņēmienus, kā atpazīt viltus</p>	<p>Raksturo katastrofu veidus, min piemērus Latvijā un pasaulē.</p> <p>Izskaidro nepieciešamo rīcību katastrofas gadījumā.</p> <p>Izskaidro infekcijas slimību izplatīšanās riskus, t.sk. pārrobežu riskus, ietverot atbildību par savu un citu veselību. Izskaidro epidēmiju un pandēmiju izplatības veidus, iespējamus cēloņus un sekas.</p> <p>Analizē pieejamo informāciju par dabas katastrofām, skaidro drošas rīcības soļus, izvērtē iespējamās sekas.</p> <p>Izskaidro, kāpēc rodas masu nekārtības, un argumentē, kāpēc tajās nevajag iesaistīties.</p> <p>Nosauc terorisma pazīmes un skaidro rīcību terorisma draudu gadījumā.</p> <p>Izskaidro būtiskākās atšķirības dažādās ārkārtas situācijās un skaidro rīcību katrā konkrētajā gadījumā.</p> <p>Nosauc vairākas institūcijas, kur vērsties pēc palīdzības, ja ārkārtas situācijas laikā ir</p>

		ziņas.	<p>nodarīts kaitējums veselībai un drošībai vai radīti būtiski materiālie zaudējumi. Pamato savu viedokli.</p> <p>Skaidro, kur atrodas skolai un dzīvesvietai tuvākā trauksmes sirēna un droša pulcēšanās vieta. Pamatoti izklāsta savu viedokli, kā pareizi rīkoties, atskatot trauksmes sirēnai, kur un pie kā vērsties pēc palīdzības.</p> <p>Atpazīst viltus ziņas un izskaidro to radītās sekas.</p>
<p>¹5. Spēj: atpazīt darba vides riskus un rīkoties atbilstoši darba aizsardzības prasībām.</p> <p>Zina: darba vides riska faktoros, iespējamajos kaitējumos, risku faktoru novēršanas preventīvos pasākumus (t.sk. obligātās veselības pārbaudes, vakcinācija u.c.), darba devēja un nodarbināto pienākumus (t.sk. veselības un dzīvības saglabāšanā), tiesības un atbildību darba aizsardzības jomā.</p> <p>Izprot: darba aizsardzības būtību un tās nozīmi, darba vides risku faktoru mazināšanas vai novēršanas pasākumu nepieciešamību.</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc darba aizsardzības mērķi un pasākumus tā sasniegšanai.</p> <p>Nosauc darba devēja un darbinieka galvenos pienākumus un tiesības darba aizsardzības jomā. Skaidro darba aizsardzības speciālista lomu uzņēmumā.</p> <p>Nosauc būtiskākās darba aizsardzības prasības un darba devēja veicamos pasākumus.</p> <p>Nosauc darba vides riskus un to konstatēšanas metodes.</p> <p>Nosauc fizikālo darba vides riska faktoru novēršanas principus.</p> <p>Nosauc fizisko darba vides riska faktoru novēršanas principus un min</p>	<p>Skaidro darba aizsardzības mērķi un nosauc darba aizsardzības likumā minētos pasākumus mērķa sasniegšanai.</p> <p>Izskaidro darba devēja pienākumus un tiesības darba aizsardzības jomā. Saista valsts un uzņēmuma ekonomisko stāvokli ar darba aizsardzības pasākumu īstenošanu.</p> <p>Nosauc un izskaidro darba aizsardzības speciālista pienākumus.</p> <p>Analizē darba aizsardzības prasības un skaidro veicamos darba aizsardzības pasākumus.</p> <p>Lieto konkrētu metodi darba vides risku novērtēšanā.</p>
		<p>piemērus.</p> <p>Nosauc ķīmisko darba vides riska faktoru novēršanas principus.</p> <p>Nosauc bioloģisko darba vides riska faktoru novēršanas principus.</p> <p>Nosauc psihoemocionālo darba vides riska faktorus un to novēršanas principus.</p> <p>Nosauc traumatisma riska faktorus un to novēršanas principus.</p>	<p>Izskaidro fizikālos darba vides riska faktoros ar piemēriem, izvērtē mērījumu un profilaktisko pasākumu nepieciešamību.</p> <p>Izskaidro fiziskos darba vides riska faktoros ar piemēriem, izvērtē mērījumu nepieciešamību un profilaktiskos pasākumus.</p> <p>Izskaidro ķīmiskos darba vides riska faktoros ar piemēriem, izvērtē mērījumu nepieciešamību un profilaktiskos pasākumus.</p>

			<p>Izskaidro bioloģiskos darba vides riska faktoros ar piemēriem, izvērtē mērījumu nepieciešamību un profilaktiskos pasākumus.</p> <p>Izskaidro psihoemocionālos darba vides riska faktoros ar piemēriem, izvērtē profilaktisko pasākumu nepieciešamību. Raksturo koleģiālas attiecības un kolektīva mikroklimata ietekmi uz katru individu. Pamato savu viedokli.</p> <p>Izskaidro traumatisma riska faktoros ar piemēriem, izvērtē profilaktiskos pasākumus. Raksturo darba devēja un katra darbinieka personīgo atbildību traumatisma riska faktoru novēršanai vai mazināšanai.</p>
<p>6. Spēj: atpazīt ugunsdrošības situācijas, preventīvi novērst ugunsgrēka izcelšanos, atbildīgi un droši rīkoties ugunsgrēka gadījumā, saskaņā ar ugunsdrošības noteikumiem un evakuācijas plānu.</p> <p>Zina: ugunsgrēka izcelšanās iemeslus, degšanas veidus, ugunsgrēka novēršanas iespējas, preventīvi veicamos pasākumus.</p> <p>Izprot: ugunsgrēka bīstamību un preventīvi veicamo pasākumu nozīmi.</p>	10% no moduļa kopējā apjoma	<p>Sniedz piemērus, kāpēc izceļas ugunsgrēks.</p> <p>Nosauc ugunsgrēku klases.</p> <p>Nosauc degšanas veidus.</p> <p>Nosauc svarīgākos preventīvos pasākumus, lai novērstu ugunsgrēka izcelšanos.</p> <p>Nosauc ugunsdzēsības aparātu iedalījumu.</p> <p>Nosauc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tālruņa numuru un saviem vārdiem apraksta situāciju dispečeram. Nosauc konkrētus rīcības soļus, atskatot trauksmes signālam.</p> <p>Orientējas evakuācijas plānā, pareizi norāda evakuācijas virzienus un ceļus.</p>	<p>Izskaidro cilvēku rīcības ietekmi uz ugunsgrēka izcelšanos.</p> <p>Nosauc un izskaidro ugunsgrēku klases.</p> <p>Nosauc un izskaidro degšanas veidus.</p> <p>Izskaidro svarīgākos preventīvos pasākumus, lai novērstu ugunsgrēka izcelšanos un tālāku izplatību.</p> <p>Izskaidro, kādā gadījumā lieto attiecīgos ugunsdzēsības aparātus, izvēlas piemērotus ugunsdzēsības līdzekļus.</p> <p>Izskaidro, kā izsaukt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu un kādā secībā jāsniedz informācija dispečeram. Detalizēti izskaidro, kā jārikojas, atskatot trauksmes signālam, pamato savu viedokli.</p> <p>Identificē nepilnības evakuācijas plānos, veic labojumus tā, lai atbilstoši norādēm būtu iespējams droši izklūt no telpām.</p>
<p>7. Spēj: ievērot elektrodrošības noteikumus, lietojot elektroierīces un elektroiekārtas.</p> <p>Zina: būtiskākos darba drošības noteikumus darbā ar elektroierīcēm un elektroiekārtām, elektriskās strāvas</p>	10% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc elektrisko strāvu raksturojošos lielumus (spriegums, strāvas stiprums, pretestība, jauda) un to mērvienības.</p> <p>Nosauc strāvas iedarbības uz cilvēka organismu noteicošos faktorus.</p> <p>Skaidro jēdzienu "soļa spriegums" un</p>	<p>Nosauc elektrisko strāvu raksturojošos lielumus (spriegums, strāvas stiprums, pretestība, jauda) un to mērvienības. Veic vienkāršus aprēķinus. Skaidro, kas ir pazeminātie spriegumi, aizsargzemējums, drošinātāji, strāvas automāti</p> <p>Raksturo strāvas iedarbības uz cilvēka</p>

<p>iedarbību uz cilvēka organismu, veicamos pasākumus elektrotraumu nepieļaušanai vai mazināšanai; palīdzības sniegšanu elektrotraumu gadījumā.</p> <p>Izprot: elektroierīču un elektroiekārtu drošas lietošanas nozīmi veselības saglabāšanā.</p>		<p>raksturo, kā rīkoties soļa sprieguma gadījumā.</p> <p>Nosauc elektrotraumu mazināšanas pasākumus.</p> <p>Nosauc rīcības secību cietušā atbrīvošanai no elektriskās strāvas iedarbības.</p> <p>Nosauc būtiskākos darba drošības noteikumus darbā ar elektroierīcēm un elektroiekārtām.</p>	<p>organismu noteicošos faktoros. Izskaidro, kā faktoru izmaiņas ietekmē iedarbību uz organismu.</p> <p>Pamato "soļa sprieguma" rašanos un savu rīcību soļa sprieguma gadījumā. Izskaidro nepareizas rīcības sekas.</p> <p>Izskaidro elektrotraumu mazināšanas pasākumus, pamato to nepieciešamību.</p> <p>Izskaidro rīcības secību cietušā atbrīvošanai no strāvas iedarbības, paskaidro iespējamās sekas.</p> <p>Izskaidro darba drošības noteikumus darbā ar elektroierīcēm un elektroiekārtām.</p>
<p>²8. Spēj: analizēt pieejamo informāciju par vides kvalitāti Latvijā un pasaulē, rīkoties atbildīgi, saudzējot un racionāli izmantojot dabas resursus.</p> <p>Zina: vides aizsardzības pamatprincipus, iespējamos kaitējuma draudus videi un veicamos preventīvos pasākumus.</p> <p>Izprot: situāciju vides aizsardzībā Latvijā un pasaulē, dabas resursu saudzīgas izmantošanas būtību un ilgtspējīgas saimniekošanas nozīmi apgūstamajā tautsaimniecības nozarē.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc vides aizsardzības pamatprincipus Latvijā.</p> <p>Nosauc dabas resursus. Izskaidro dabas resursu saudzīgas izmantošanas veidus.</p> <p>Nosauc atkritumu saimniecības pamatprincipus. Izskaidro atkritumu savākšanas un utilizēšanas procesa nepieciešamību apgūstamajā tautsaimniecības nozarē.</p> <p>Sniedz piemērus par saudzīgu attieksmi pret dabu.</p> <p>Nosauc ekoloģiskos izstrādājumus un materiālus, nosauc ekoinovācijas pasaulē un Latvijā.</p> <p>Skaidro jēdzienus "atjaunojamā enerģija", "alternatīvā enerģija".</p>	<p>Izskaidro vides aizsardzības pamatprincipus un vispārējos Latvijas vides ilgtspējīgas attīstības pasākumus.</p> <p>Klasificē dabas resursus pēc to daudzuma, pieejamības. Izvērtē to racionālu izmantošanu, neapdraudot nākamo paaudžu vajadzības. Izskaidro katra dabas resursa būtību, ieguves iespējas un saudzīgas izmantošanas veidus.</p> <p>Izskaidro atkritumu saimniecības pamatprincipu būtību, šķirošanas procesa nepieciešamību, otrreizējo izejvielu pārstrādes nepieciešamību un inovācijas atkritumu pārstrādē apgūstamajā tautsaimniecības nozarē.</p>

¹ Ieteicams apgūt profesionālās tālākizglītības programmā.

² Var atteikties, ja sasniedzamais rezultāts tiek apgūts vispārējās vidējās izglītības dabas zinību jomas mācību priekšmeta kursā profesionālās vidējās izglītības programmā vai mūžizglītības kompetenču modulī "Zaļās prasmes".

Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (1. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas: 1) apgūt un lietot dažādas ikdienas lietotnes, lai paaugstinātu mācību un darba produktivitāti; 2) iedziļināties informācijas sistēmu un tiešsaistes rīku dažādībā un lietošanas apgūvē, lai nostiprinātu digitālās prasmes un izvēlētos atbilstošāko risinājumu ikdienišķās problēmsituācijās; 3) ievērot intelektuālā īpašuma tiesības un rīkoties atbildīgi digitālo tehnoloģiju izmantošanas procesā.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Ievērot normatīvo aktu prasības, kas nodrošina drošu informācijas tehnoloģiju lietošanu un informācijas apriti. 2. Lietot datortīklus un izplatītākās programmatūras datu ieguvei un apstrādei. 3. Pamatoti izvēlēties, pielāgot un lietot piemērotākos saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus darba uzdevumu izpildei un profesionālai pilnveidei.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta vispārējās pamatzglītības programma.
Moduļa apguves novērtēšana	Izglītojamo sasniegumus vērtē 10 ballu vērtēšanas skalā, vērtējot iegūto zināšanu apjomu, kvalitāti, apgūtās pamatprasmes mācību jomā un caurviju prasmes, attīstītos ieradumus un attieksmes, kas apliecina vērtības un tikumus un mācību sasniegumu attīstības dinamiku. Noslēgumā izglītojamais izstrādā ar nozari vai ikdienas situācijām saistītu projektu, analizējot savus un citu paradumus un ikdienas izvēles. Projekta izstrādē ir ievērojami šādi nosacījumi: 1. Konkrētā uzdevuma veikšanai ir jāizmanto dažādas drošas detalizētas informācijas meklēšanas stratēģijas, vienkāršas datu vākšanas metodes, saziņas tīkli, sadarbības rīki un tiešsaistes pakalpojumi, pamatojot savu izvēli. 2. Iegūtie dati attēlojami prezentācijā, ievērojot informācijas atlases, attēlošanas un strukturēšanas pamatprincipus. 3. Prezentācijā iekļautie digitālie attēli, audio un video datnes izmantojami un apstrādājami atbilstoši mērķim. 4. Prezentācijā iekļaujami resursu (laika, finanšu, materiālu, tehnoloģiju un cilvēkresursu) pārvaldības risinājumu piemēri nozarē, to analīze, stiprās puses un iespējas. 5. Projekta izstrādē un lietošanā ir ievērojami programmatūras licences nosacījumi, intelektuālā īpašuma un personas datu aizsardzība.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Īsteno kā mūžizglītības moduli, ja netiek īstenots informātikas pamatkurss vai tehnoloģiju mācību jomā – datorika, dizains un tehnoloģija un programmēšana.

Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (1. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: ievērot normatīvo aktu prasības, kas nodrošina drošu informācijas tehnoloģiju lietošanu un informācijas apriti.</p> <p>Zina: faktoros, kas var ietekmēt un apdraudēt cilvēka fizisko un garīgo veselību, drošības riskus, lietojot atvērtu datu apmaiņu, un vides ilgtspējības un ētiskos apsvērumus.</p> <p>Izprot: drošas informācijas aprites nepieciešamību un drošas darba vides nozīmi veselības saglabāšanai.</p>	10% no moduļa kopējā apjoma	Raksturo nozīmīgākos noteikumus programmatūras un lietotāja licenču, intelektuālā īpašuma un personas datu aizsardzībai.	Izskaidro un izmanto juridiskos aspektus un nozīmīgākos noteikumus programmatūras un lietotāja licenču, intelektuālā īpašuma un personas datu aizsardzībai.
		Uzskaita būtiskos faktoros, kas var ietekmēt un apdraudēt cilvēka fizisko un garīgo veselību, un piedāvā dažus pasākumus, kā izvairīties no apdraudējumiem un atkarībām.	Novērtē un analizē faktoros, kas var ietekmēt un apdraudēt cilvēka fizisko un garīgo veselību, un veic pasākumus, lai izvairītos no apdraudējumiem un atkarībām.
		Piedāvā iespējamus variantus, kāda ir ergonomikas prasībām un darba uzdevumam atbilstoša darba vieta.	Analizē savas darba vietas atbilstību ergonomikas prasībām un iekārto to atbilstoši šīm prasībām un veicamajam darba uzdevumam.
		Raksturo lielākos drošības riskus, veicot datu apmaiņu, un aizsardzības līdzekļu izvēles principus, skaidro dotā uzdevuma veikšanai nepieciešamo tehnoloģiju un veicamo darbību ietekmi uz lietotāju veselību un vidi.	Izskaidro iespējamus drošības riskus atvērtas datu apmaiņas laikā un salīdzina atvērtas un šifrētas datu apmaiņas priekšrocības un trūkumus, un ievēro darba drošības prasības atbilstoši situācijai un apdraudējumam, kā arī skaidro uzdevuma veikšanai nepieciešamo tehnoloģiju un veicamo darbību ietekmi.
<p>2. Spēj: lietot datortīklus un izplatītākās lietotnes datu ieguvei un apstrādei.</p> <p>Zina: biežāk lietotos datortīkla veidus un risinājumus, programmatūras dzīves cikla galvenos posmus.</p> <p>Izprot: datortīklu un izplatītāko lietotņu lietošanas nozīmi drošā datu ieguvē un apstrādē.</p>	65% no moduļa kopējā apjoma	Raksturo ar piemēriem biežāk lietotos datortīkla veidus un drošības risinājumus, dažādas programmvadāmas ierīces un to izmantojumu sadzīvē un ražošanā.	Analizē dažādus datortīkla uzbūves principus, drošības risinājumus un piedāvā lietošanas iespējas atbilstoši lietotāja vajadzībām un drošības apsvērumiem, tai skaitā to sadzīvē un ražošanā.
		Raksturo biežāk izplatītās operētājsistēmas, to priekšrocības, trūkumus un iespējas darbam ar dažādām programmvadāmām ierīcēm.	Izstrādā programmvadāmo ierīču komplektāciju un dokumentāciju atbilstoši lietotāja vajadzībām, piemērojot atbilstošus tehniskos parametrus nepieciešamajai funkcionalitātei, tai skaitā

			datorvadāmās iekārtas datorizētu telpisku modeļu, digitālu rasējumu un attēlu izveidē.
		Piedāvā dažādas dokumentu koplietošanas iespējas. Izmantojot datu analīzes lietotnes, sagatavo un organizē mērķauditorijas aptaujas un anketēšanas formas.	Izvērtē un izmanto dažādas dokumentu koplietošanas iespējas, nosakot atšķirīgiem lietotājiem atšķirīgas tiesības un iespējas. Veic savas aptaujas iegūto datu manuālu un automatizētu apstrādi.
		Veido un demonstrē prezentācijas, ievērojot informācijas attēlošanas pamatprincipus, atbilstoši mērķauditorijai un pieejamajam tehniskajam aprīkojumam.	Izveido un demonstrē prezentācijas, ievērojot informācijas atlases un strukturēšanas pamatprincipus, izvērtējot mērķauditorijas specifiku, pieejamo tehnisko aprīkojumu. Ievēro IT drošības, autortiesību un personas datu aizsardzības prasības.
3. Spēj: pamatoti izvēlēties, pielāgot un lietot piemērotākos saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus darba uzdevumu izpildei un profesionālai pilnveidei.	25% no moduļa kopējā apjoma	Izvēlas piemērotākos saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus un interneta pakalpojumus, kas paredzēti produktivitātes pilnveidošanai un mācību uzdevumu veikšanai.	Izvēlas, pielāgo un lieto piemērotākos saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus un citus interneta pakalpojumus, pilnveidojot produktivitāti mācību uzdevumu veikšanai.
Zina: dažādus saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus, pētniecības metodes.		Noskaidro lietotāju paradumus, intereses un to, kādus risinājumus un kā ikdienā izmanto, lietojot dažādas pētniecības metodes.	Pēta un analizē savus un citu ikdienas paradumus, intereses un ikdienas izvēles, izmantojot dažādas pētniecības metodes, reflektē par iespējam nākotnē savā nozarē.
Izprot: atbilstošu rīku izvēles nozīmi informācijas ieguvei, apstrādei un saziņai un efektīvu rezultātu ieguvei.		Raksturo mākoņprogrammas, konta izmantošanas iespējas, izmanto vienkāršas lietotnes un tiešsaistes komunikācijas platformas, un vismaz divus informācijas tehnoloģijas nodrošinātus epakalpojumus, pieprasot vai saņemot tos attālinātā veidā.	Izveido un uzglabā savus datus mākoņprogrammā, plaši lieto sava e-pasta konta izmantošanas iespējas, brīvi lieto informācijas tehnoloģijas nodrošinātus epakalpojumus, izvēlas situācijai piemērotāko un pamato savu izvēli.

Moduļa „Valodas, kultūras izpratne un izpausmes” (1. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas, izraisot interesi un zinātkāri par valodām un starpkultūru saziņu, pilnveidojot izglītojamo zināšanas un izpratni par vietējo, valsts un Eiropas kultūras mantojumu un tā vietu pasaulē, veicinot izpratni par valodas un kultūras daudzveidību, nodrošinot profesionālās terminoloģijas apguvi svešvalodā(-s) izvēlētajā nozarē/sectorā un izglītojamo iespējas realizēt starptautiskās mobilitātes aktivitātes profesionālajā jomā.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Novērtēt kultūru kā vērtību. 2. Lietot atbilstošo nozares/sectora profesionālās leksikas krājumu. 3. Pilnveidot valodas prasmes, noteikt tālākos mācību mērķus. 4. Raksturot nacionālās kultūras vērtības kā sistēmu un identifikācijas pamatu. 5. Toleranti veidot attiecības ar dažādu kultūru un subkultūru, reliģiju un dzimumu pārstāvjiem, saglabājot savu nacionālo identitāti. 6. Skaidrot kultūras un mākslas izpausmes veidus.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta pamatzglītība
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Valodas, kultūras izpratne un izpausmes (1. līmenis)" apguves noslēgumā izglītojamie kārto pārbaudījumu – prezentē portfolio. Portfolio sadaļas: Plakāts/infografika u.c. par kultūras komponentiem. Argumentētā eseja, piemēram, "Kultūra – personības attīstības instruments un resurss". Profesionālo terminu vārdnīca ar skaidrojumiem un lietojuma piemēriem. Diskusijas "Valodu prasmes loma profesionālajā un personības pilnveidē" apkopojums. Europass CV. Motivācijas vēstule. Eiropas Valodu portfeļa daļas (Valodu pase, Valodu biogrāfija, valodu dosjē). Ieskats kādā subkultūrā. Ideju karte par kultūras formu daudzveidību, to vietu un nozīmi sabiedrības veidošanā, attīstībā, sadzīves un kultūras organizācijā. Gan pedagogs novērtē paveikto 10 ballu skalā, gan izglītojamie savstarpēji novērtē darbus, gan pats izglītojamais savu sniegumu izvērtē pašnovērtējumā pēc pedagoga sagatavotas pašnovērtējuma veidlapas ar vērtēšanas kritērijiem.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis iekļaujams profesionālās izglītības programmās 3. un 4. Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņu profesionālās kvalifikācijas apguvei.

Moduļa „Valodas, kultūras izpratne un izpausmes” (1. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: novērtēt kultūru kā vērtību.</p> <p>Zina: kultūras komponentus.</p> <p>Izprot: kultūru kā procesu, kurā iekļauta visa sabiedrība, un kultūras nozīmi personības attīstībā.</p>	5% no moduļa kopējā apjoma	<p>Identificē kultūras komponentus.</p> <p>Definē kultūru kā procesu, kurā iesaistīta visa sabiedrība.</p> <p>Nosauc un vispārīgi raksturo kultūras nozīmi personības attīstībā.</p>	<p>Raksturo un salīdzina kultūras komponentus.</p> <p>Ilustrē ar piemēriem kultūru kā procesu, kurā iesaistīta visa sabiedrība.</p> <p>Izskaidro ar vairākiem piemēriem kultūras nozīmi personības attīstībā.</p>
<p>2. Spēj: lietot atbilstošo nozares/sekora profesionālās leksikas krājumu.</p> <p>Zina: nozarē/sectorā lietoto terminoloģiju svešvalodā.</p> <p>Izprot: valodu prasmes nozīmīgumu profesionālajā un personības pilnveidē.</p>	50% no moduļa kopējā apjoma	<p>Ar vienkāršiem teikumiem apraksta svešvalodā profesijas mērķus un uzdevumus.</p> <p>Ar īsiem teikumiem veido vienkāršu aprakstu par darba procesā izmantojamajiem materiāliem/produktiem, iekārtām, darba instrumentiem, tehnoloģiskajiem procesiem.</p> <p>Apraksta valodu prasmes nozīmi karjeras veidošanā.</p> <p>Lieto svešvalodā terminoloģiju, kas saistīta ar profesiju. Uzdod jautājumus, uztver teksta galveno domu.</p> <p>Ar pedagoga palīdzību izveido Europass CV un motivācijas vēstuli.</p>	<p>Svešvalodā skaidri un detalizēti raksturo profesijas mērķus, uzdevumus un profesijas vietu nozarē.</p> <p>Veido detalizētus, sistēmiskus aprakstus un izklāstus par darba procesā izmantojamajiem materiāliem/produktiem iekārtām, darba instrumentiem, tehnoloģiskajiem procesiem.</p> <p>Novērtē valodu prasmes nozīmi karjeras veidošanā.</p> <p>Sazinās profesionālajā svešvalodā. Diskutē. Piedāvā problēmu risinājumu.</p> <p>Patstāvīgi izveido Europass CV un motivācijas vēstuli.</p>
<p>3. Spēj: pilnveidot valodas prasmes, noteikt tālākos mācību mērķus.</p> <p>Zina: jēdzienus Eiropas Valodu portfelis, Valodu pase, Valodu biogrāfija, dosjē, sociālie tīkli.</p> <p>Izprot: komunikācijas un kultūras savstarpējo saistību un komunikāciju kā kultūras aktivitāti.</p>	10% no moduļa kopējā apjoma	<p>Definē jēdzienus Eiropas Valodu portfelis, Valodu pase, Valodu biogrāfija, dosjē, sociālie tīkli.</p> <p>Nosauc valodas apguves iespējas, izmantojot sociālos tīklus.</p> <p>Nosauc valodas prasmes līmeņu kritērijus.</p>	<p>Izveido Valodu pasi, Valodu biogrāfiju un dosjē.</p> <p>Izvērtē valodas apguves iespējas, izmantojot sociālos tīklus.</p> <p>Veic pašvērtējumu, lai noteiktu savu valodas prasmes līmeni.</p>

<p>4. Spēj: raksturot nacionālās kultūras vērtības kā sistēmu un identifikācijas pamatu.</p> <p>Zina: jēdzienus vērtība, garīgās un materiālās vērtības, nacionālās un internacionālās vērtības, indivīda un sabiedrības vērtības, reliģija, tradīcijas, kultūras kanons.</p> <p>Izprot: kultūras kanona lomu un vērtību pasaules un Latvijas kultūrā</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Izvērtē vērtību nozīmi savā dzīvē. Nosauc kopīgo un atšķirīgo rietumu un austrumu kultūrā. Identificē kultūras tradīciju veidošanās, saglabāšanas un pārmantojamības raksturu. Skaidro kultūru savstarpējo saistību, formu un elementu pārmantojamību, ietekmi pasaules un Latvijas kultūrā. Pamato nepieciešamību iesaistīties sabiedrības un kultūrvides veidošanas procesos. Nosauc izcilākos sasniegumus savā kultūrā.</p>	<p>Izvirza hipotēzi par vērtību nozīmi un lomu savā un sabiedrības dzīvē un pierāda to. Stiprina Latvijas kultūrtelpu kā sabiedrību saliedējošu pamatu un veicina tās popularizēšanu Eiropas un pasaules līmenī. Salīdzina un diskutē par tradīciju noturīgumu un mainību austrumu un rietumu kultūrā. Skaidro un raksturo tradīciju pārmantošanas iespējas un veidus tradicionālajā un mūsdienu kultūrā. Salīdzina pasaules un Latvijas kultūras informatīvos avotus un liecības. Sasaista vienotu vēsturisko vērtību apzināšanos ar savu pieredzi Latvijai. Ar vairākiem argumentiem izskaidro nepieciešamību iesaistīties sabiedrības un kultūrvides veidošanas procesos. Analizē iesaistīšanās virzienus. Novērtē un analizē izcilākos sasniegumus savā kultūrā.</p>
<p>5. Spēj: toleranti veidot attiecības ar dažādu kultūru un subkultūru, reliģiju un dzimumu pārstāvjiem, saglabājot savu nacionālo identitāti.</p> <p>Zina: jēdzienus popkultūra, subkultūra, kontrkultūra, hipiji, panki, goti, tolerance, globalizācija, kultūrdialogs, stereotipi, kultūras šoks.</p> <p>Izprot: sabiedrības lomu dažādu sabiedrības grupu kultūras veidošanā un pastāvēšanā.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Identificē sabiedrības, dažādu sociālo grupu mijiedarbību un izpausmes kultūrtelpā. Paskaidro jēdzienu kontrkultūra. Identificē subkultūras pēc to pazīmēm. Raksturo savu nacionālo kultūrintitāti. Definē jēdzienu globalizācija. Definē jēdzienus stereotips un stereotipiskās domāšanas izpausmes. Raksturo kultūras šoka būtību, izpausmes radītājus un stadijas. Izskaidro tolerances jēdziena būtību un pamato nepieciešamību veidot pozitīvas attiecības ar dažādu kultūru</p>	<p>Novērtē sabiedrības, dažādu sociālo grupu mijiedarbību un izpausmes kultūrtelpā. Novērtē kontrkultūras parādības sabiedrībā. Raksturo un analizē dažādas subkultūras, to izpausmes un liecības. Izvērtē un pamato savu vietu kultūrprocesu veidošanā. Salīdzina un raksturo globalizācijas izpausmes. Identificē stereotipiskās domāšanas veidu, analizē tā rašanās cēloņus. Analizē kultūras šoka rašanās cēloņus. Raksturo tolerances būtību, ilustrējot</p>

		<p>un reliģiju pārstāvjiem. Nosauc idejas starpkultūru attiecību problēmu risināšanai.</p>	<p>ar vairākiem piemēriem. Formulē secinājumus, kāpēc nepieciešams veidot pozitīvas attiecības ar dažādu kultūru, reliģiju un dzimumu pārstāvjiem. Analizē starpkultūru problēmu cēloņus, formulē ieteikumus starpkultūru komunikācijas veicināšanai.</p>
<p>6. Spēj: skaidrot kultūras un mākslas izpausmes veidus.</p> <p>Zina: mākslas veidus un moderno tehnoloģiju nozīmi kultūrā.</p> <p>Izprot: kultūras un mākslas formu daudzveidību, to vietu un nozīmi sabiedrības veidošanā, attīstībā, sadzīves un kultūras organizācijā.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc dažādas mākslas izpausmes formas. Nosauc nozīmīgākos mākslas stilus un virzienus. Nosauc ievērojamākās kultūras vērtības pasaules muzejos. Demonstrē faktus un idejas izpratni par kultūras formu lomu sabiedrības attīstībā, sadzīves un kultūras organizācijā.</p>	<p>Raksturo un salīdzina dažādās mākslas izpausmes formas. Raksturo nozīmīgākos mākslas stilus un virzienus. Raksturo un novērtē izcilākās kultūras vērtības pasaules muzejos. Novērtē un raksturo mākslas darbus un kultūras objektus to kultūrvēsturiskā kontekstā.</p>

Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (1. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Attīstīt izglītojamo spējas patstāvīgi izstrādāt biznesa ideju, izvērtēt uzņēmējdarbības priekšnosacījumus un biznesa plāna izstrādei nepieciešamo informāciju, veicinot izglītojamo interesi par komercdarbības uzsākšanu, iniciatīvu, radošumu, kritisku domāšanu.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Izskaidrot uzņēmējdarbības pamatjēdzienus. 2. Izstrādāt biznesa ideju. 3. Izvēlēties produktu konkrētai klientu grupai. 4. Noteikt produkta unikālās īpašības. 5. Izmantot svarīgākos produktu izplatīšanas kanālus. 6. Izvēlēties efektīvāko attiecību formātu ar klientu. 7. Prognozēt ienākumu plūsmu. 8. Noteikt nepieciešamos resursus produkta ražošanai. 9. Aprēķināt nodokļus pašnodarbinātām personām. 10. Izvēlēties efektīvākās aktivitātes produkta radīšanai un mārketingam. 11. Izvēlēties atbilstošākos sadarbības partnerus. 12. Aprēķināt izmaksas. 13. Aizpildīt dokumentus, lai reģistrētos par pašnodarbinātu personu. 14. Veikt vienkāršotu grāmatvedības uzskaiti.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta pamatzglītība
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Iniciatīva un uzņēmējdarbība (1. līmenis)" apguves gaitā izglītojamie veido portfolio par biznesa ideju, izvēlēto produktu, produkta izplatīšanas kanāliem, naudas plūsmu, nepieciešamajiem resursiem, sadarbības partneriem, piemērojamajiem nodokļiem, dokumentiem, kas nepieciešami, lai reģistrētos par pašnodarbinātu personu, vienkāršotas grāmatvedības uzskaiti un noslēgumā prezentē to.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Moduli "Iniciatīva un uzņēmējdarbība (1. līmenis)" īsteno kā mūžizglītības moduli profesionālās pamatzglītības, arodizglītības, profesionālās vidējās un profesionālās tālākizglītības programmās vai neformālās izglītības programmās. Pēc tā apguves var sekot moduļa " Iniciatīva un uzņēmējdarbība (2. līmenis)" apguve.

Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (1. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: izskaidrot uzņēmējdarbības pamatjēdzienus.</p> <p>Zina: uzņēmējam nepieciešamās rakstura īpašības un kompetences.</p> <p>Izprot: uzņēmēja rakstura īpašību un kompetenču nozīmi uzņēmējdarbībā.</p>	5% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc uzņēmējdarbības jēdzienus un raksturo to būtību.</p> <p>Nosauc uzņēmējam nepieciešamās rakstura īpašības un kompetences.</p>	<p>Izskaidro uzņēmējdarbības pamatjēdzienus, raksturo to būtību un nozīmi.</p> <p>Raksturo uzņēmējam nepieciešamās rakstura īpašības un kompetences, ilustrējot to ar vairākiem piemēriem.</p>
<p>2. Spēj: izstrādāt biznesa ideju.</p> <p>Zina: dažādas ideju ģenerēšanas "tehnikas".</p> <p>Izprot: biznesa idejas nozīmi uzņēmējdarbības attīstīšanai.</p>	7% no moduļa kopējā apjoma	<p>Piedalās fragmentāri diskusijā par uzņēmējdarbības sākšanu bez pamatojuma.</p> <p>Piedalās biznesa idejas izstrādē un skaidro to.</p> <p>Uzņēmumam izvēlas nosaukumu.</p>	<p>Pamato savu motivāciju sākt uzņēmējdarbību.</p> <p>Pārliecinoši pamato savu biznesa ideju.</p> <p>Uzņēmumam izvēlas nosaukumu un to pamato.</p>
<p>3. Spēj: izvēlēties produktu konkrētai klientu grupai.</p> <p>Zina: klientu segmentācijas (vispārīgie) pamatprincipi, klientu grupas.</p> <p>Izprot: klienta vajadzības un vēlmes atkarībā no klientu mērķa grupas.</p>	5% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc produkta mērķa grupas.</p> <p>Nosauc klientu grupas.</p> <p>Nosauc klientu vajadzības.</p> <p>Vispārīgi raksturo potenciālo klientu.</p> <p>Nosauc labuma saņēmējus no produkta.</p>	<p>Raksturo produkta mērķa grupas.</p> <p>Raksturo klientu grupas.</p> <p>Analizē klientu vajadzības.</p> <p>Detalizēti raksturo potenciālo klientu.</p> <p>Pamato viedokli par labuma saņēmējiem no produkta.</p>
<p>4. Spēj: noteikt produkta unikālās īpašības.</p> <p>Zina: piedāvātā produkta īpašības.</p> <p>Izprot: produkta unikālās vērtības nozīmi klientu izvēlē.</p>	10% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc produktu, kuri tiks piedāvāti klientam.</p> <p>Nosauc taustāmās un netaustāmās produkta īpašības, kuru dēļ klienti pirks produktu.</p> <p>Nosauc klienta ieguvumus, iegādājoties piedāvāto produktu.</p>	<p>Pamato produkta izvēli, kuri tiks piedāvāti klientam.</p> <p>Raksturo taustāmās un netaustāmās produkta īpašības, kuru dēļ klienti pirks produktu.</p> <p>Analizē klienta ieguvumus, iegādājoties piedāvāto produktu.</p>
<p>5. Spēj: izmantot efektīvus produkta izplatīšanas kanālus.</p> <p>Zina: produktu izplatīšanas kanālus.</p> <p>Izprot: efektīvu produkta izplatīšanas kanālu izmantošanu klientu piesaistē.</p>	10% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc galvenos produkta izplatīšanas kanālus.</p> <p>Izvēlas konkrētus produkta izplatīšanas kanālus.</p>	<p>Raksturo galvenos produkta izplatīšanas kanālus.</p> <p>Pamato izplatīšanas kanālu izvēli.</p>

<p>6. Spēj: izvēlēties efektīvāko attiecību formātu ar klientu. Zina: pirkšanas lēmumu ietekmējošos faktoros. Izprot: klientu rīcību tirgū.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc nozīmīgākos saskarsmes pamatprincipus ar klientu. Sasaista pirkšanas lēmumu ar attiecībām ar klientu Nosauc izmaksu pozīcijas attiecību uzturēšanai ar klientiem.</p>	<p>Raksturo nozīmīgākos saskarsmes pamatprincipus ar klientu. Sasaista un izvērtē pirkšanas lēmumu ar attiecībām ar klientu. Analizē izmaksu pozīcijas attiecību uzturēšanai ar klientiem.</p>
<p>7. Spēj: prognozēt ienākumu plūsmu. Zina: ienākumu veidošanās principus. Izprot: regulāru ienākumu nodrošināšanas būtību.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc kritērijus, par ko klients gatavs maksāt. Nosauc cenu politikas veidošanas principus. Nosauc maksāšanas veidus. Nosauc ienākumu avotus.</p>	<p>Analizē kritērijus, par ko klients gatavs maksāt. Raksturo cenu politikas veidošanas principus. Analizē maksāšanas veidu priekšrocības un trūkumus. Raksturo ienākumu avotus; analizē ienākumu plūsmu un ienākumu struktūru.</p>
<p>8. Spēj: noteikt nepieciešamos resursus produkta ražošanai. Zina: resursu iedalījumu. Izprot: resursu nozīmi uzņēmējdarbībā.</p>	<p>3% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc galvenos resursus un līdzekļus.</p>	<p>Analizē un izvērtē galvenos resursus un līdzekļus.</p>
<p>9. Spēj: aprēķināt nodokļus pašnodarbinātām personām. Zina: nodokļu veidus. Izprot: nodokļu maksāšanas nozīmi.</p>	<p>7% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc normatīvos dokumentus nodokļu piemērošanai. Nosauc nodokļu veidus pašnodarbinātām personām. Aprēķina nodokļus pašnodarbinātām personām.</p>	<p>Nosauc normatīvos dokumentus nodokļu piemērošanai. Raksturo nodokļu veidus un nosauc likmes pašnodarbinātām personām. Aprēķina nodokļus pašnodarbinātām personām un analizē rezultātus.</p>
<p>10. Spēj: izvēlēties efektīvākās aktivitātes produktu radīšanai un mārketingam. Zina: dažādu aktivitāšu ietekmi uzņēmējdarbībā. Izprot: aktivitāšu nozīmi.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc galvenās aktivitātes, kas saistītas ar produkta radīšanu, izplatīšanu, klientu piesaisti, ieņēmumiem.</p>	<p>Pamato galvenās aktivitātes, kas saistītas ar produkta radīšanu, izplatīšanu, klientu piesaisti, ieņēmumiem.</p>
<p>11. Spēj: izvēlēties atbilstošākos sadarbības partnerus. Zina: sadarbības partneru darbības specifiku. Izprot: sadarbības partneru izvēles nozīmi.</p>	<p>5% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc galvenos sadarbības partnerus. Nosauc galvenos piegādātājus. Nosauc un raksturo iespējamās piegādātāju alternatīvas.</p>	<p>Izskaidro un pamato galveno sadarbības partneru izvēli. Pamato galveno piegādātāju izvēli. Pamato piegādātāju alternatīvu izvēli.</p>

<p>12. Spēj: aprēķināt izmaksas. Zina: izmaksu pozīcijas. Izprot: izmaksu nozīmi uzņēmējdarbībā.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc izmaksu veidus un iedalījumu. Nosauc un raksturo būtiskākās izmaksu pozīcijas.</p>	<p>Raksturo izmaksu veidus un iedalījumu. Analizē izmaksu pozīcijas.</p>
<p>13. Spēj: aizpildīt dokumentus, lai reģistrētos par pašnodarbinātu personu. Zina: pašnodarbinātas personas reģistrēšanās procesu. Izprot: dokumentu aizpildīšanas nozīmi.</p>	<p>3% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc reģistrēšanās par pašnodarbinātu personu procesa soļus. Aizpilda uzņēmējdarbības reģistrēšanai nepieciešamos dokumentus.</p>	<p>Apraksta reģistrēšanās par pašnodarbinātu personu procesa secīgos soļus. Aizpilda uzņēmējdarbības reģistrēšanai vajadzīgos dokumentus, pamato to nepieciešamību.</p>
<p>14. Spēj: veikt vienkāršā ieraksta grāmatvedības uzskaiti. Zina: ieņēmumu un izdevumu pozīcijas. Izprot: grāmatvedības nozīmi uzņēmējdarbībā.</p>	<p>5% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Skaidro grāmatvedības jēdzienus. Nosauc grāmatvedības mērķus. Nosauc grāmatvedības uzdevumus. Nosauc galvenos grāmatvedības datu izmantotājus. Veic vienkāršotu grāmatvedības uzskaiti.</p>	<p>Izskaidro grāmatvedības un uzskaites jēdzienu atšķirības. Klasificē grāmatvedības īpatnības, uzskaites pamatprincipus. Raksturo grāmatvedības uzdevumus un prasības. Raksturo galvenos grāmatvedības datu izmantotājus un viņu mērķus. Veic vienkāršotu grāmatvedības uzskaiti un analizē rezultātus.</p>

Moduļa „Sociālās un pilsoniskās prasmes” (1. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas analizēt sabiedrības un indivīda savstarpējās attiecības un to regulējumus, izvērtēt apkārtējos notikumus no dažādām perspektīvām, ievērot demokrātiskas sabiedrības pamatvērtības, pieņemt pārdomātus, izsvērtus un atbildīgus lēmumus savas un apkārtējo dzīves kvalitātes uzlabošanai.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Apzināt sevi kā daļu no mūsdienu sabiedrības. 2. Piedalīties pilsoniskajā un sabiedriskajā dzīvē, balstoties uz izpratni par sociālajiem un politiskajiem konceptiem un struktūrām. 3. Pieņemt lēmumus par darba vai mācību uzdevumu veikšanu. 4. Saskatīt dažādu sabiedrības jomu un parādību saistību ar morāli un tikumību. 5. Risināt problēmas un veikt uzdevumus, izmantojot kognitīvās prasmes un izvēloties piemērotākās metodes un informāciju.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta pamatzglītība.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Sociālās un pilsoniskās prasmes (1. līmenis)" apguves rezultātā izglītojamie kārtu pārbaudījumu – prezentē savas zināšanas par valsts iekārtu, valsts pamatlikumu, valsts tiesību sistēmu, morāli, personības lomu lēmumu pieņemšanā. Izglītojamais var veidot portfolio, kurā iekļauti rezultāti par mācību satura apguvi.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis iekļaujams profesionālās izglītības programmās 3. un 4. Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņu profesionālās kvalifikācijas apguvei.

Moduļa „Sociālās un pilsoniskās prasmes” (1. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: apzināties sevi kā daļu no mūsdienu sabiedrības.</p> <p>Zina: indivīda/ personības un sabiedrības sadarbības veidus un raksturojumu.</p> <p>Izprot: indivīda/ personības un sabiedrības līdzdarbības veicināšanas nepieciešamību un apzinās pilsoniskās</p>	35% no moduļa kopējā apjoma	<p>Atpazīst un interpretē personības iezīmes – īpašības, indivīda sociālās, emocionālās prasmes. Ar piemēriem analizē ieradumu veidošanos (mehānismus). Diskutē par vērtībām – brīvība, godīgums, taisnīgums, solidaritāte, vienlīdzība, ģimene, darbs u.c. Vispārīgi izvērtē kultūras un reliģiskās tradīcijas apkārtējā vidē.</p>	<p>Vērtē savas stiprās un vājās puses, pamatojoties uz paša veidoto savas personības raksturojumu, plāno saviem personiskajiem un profesionālajiem mērķiem atbilstošu ieradumu veidošanos, izvērtējot personisko pieredzi. Detalizēti raksturo sabiedrības pamatvērtības. Izvirza dzīves mērķus un darbojas, lai prognozētu, patstāvīgi pieņemtu</p>

<p>apziņas avotus.</p>		<p>Pieņem lēmumus un plāno savu nākotnes karjeru, izvairoties no augsta riska uzvedības, lai iekļautos darba tirgū un nepakļautu sevi sociālās atstumtības riskam. Ar dažādiem piemēriem skaidro konkrētus morālās un juridiskās atbildības veidus un izpausmes. Pamatojieties uz Latvijas vēstures 20. gadsimta piemēriem, vērtē vēstures aspektus, kas varētu sekmēt indivīda attieksmi pret valsti un piederības izjūtu valstij. Skaidro savu saikni ar Latvijas valsti, veido aktīvā pilsoņa plānu un īsteno daļu no tā. Definē personības lomu lēmumu pieņemšanā. Pamato riska un aizsargfaktoru ietekmi uz saprātīga lēmuma pieņemšanu. Apraksta problēmas/ darba situācijas, saistītas ar darbinieka izturēšanos vai uzvedību. Vērtē sevi dažādās sociālajās lomās. Izskaidro izvēles brīvību attiecībā uz profesionālās karjeras plānošanu. Pamato profesionālo karjeru kā personīgu mērķi un līdzekli citu sev svarīgu mērķu sasniegšanai. Atpazīst mācīšanās un pašmācības prasmes kā veidu, lai plānotu personīgo profesionālo izaugsmi.</p>	<p>atbildīgus un izsvērtus lēmumus par savu nākotnes darbības jomu (karjeru), ņemot vērā informāciju par izmaiņām darba tirgū, respektējot vajadzības un vērtības. Ar piemēriem ilustrē tiesisko risinājumu situācijām, kur iespējama juridiskās atbildības iestāšanās. Izmantojot piemērus no pagātnes un tagadnes, diskutē par nacionālās identitātes lomu valstiskās identitātes veidošanā. Salīdzina dažādas lēmumu pieņemšanas stratēģijas**, piemēram, lēmumu pieņemšanas koks, E. Bono sešu cepuru metode. Vērtē riska un aizsargfaktoru ietekmi uz saprātīga lēmuma pieņemšanu. Analizē problēmsituācijas, izdara secinājumus par pašvērtējuma un pašcieņas nozīmi lēmumu pieņemšanā par savu izturēšanos vai uzvedību. Veido pašvērtējumu, pamatojoties, piemēram, uz savu vērtību, prasmju, spēju, rakstura, temperamenta, vajadzību izpēti. Realizē izvēles brīvību, plānojot profesionālo karjeru. Diskutē par profesionālās pašpilnveides un pilnveidošanās iespējām. Novērtē mācīšanās un pašmācību prasmes kā veidu, lai uzlabotu personīgo profesionālo attīstību saskaņā ar jau izdarīto izvēli.</p>
<p>2. Spēj: apzināti piedalīties pilsoniskajā un sabiedriskajā dzīvē, balstoties uz izpratni par sociālajiem un politiskajiem konceptiem un struktūrām.</p> <p>Zina: leģitimitātes nozīmi, sabiedrības un valsts attiecību raksturojumu.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc valsts iekārtas (unitāra, federatīva valsts, konfederācija) un valsts valdīšanas formas (republika, monarhija). Nosauc politiskos režīmus (autoritārisms, totalitārisms, demokrātija). Definē jēdzienu vara un uzskaita dažādus varas veidus.</p>	<p>Formulē, kāpēc ir nepieciešama valsts. Izskaidro dažādu valsts iekārtu un pārvaldības formu atšķirības. Skaidro politisko režīmu atšķirības. Ilustrē jēdzienu vara, atšķir dažādus varas veidus un politisku varu no citiem varas izpausmju veidiem. Salīdzina un novērtē valstu politiskās sistēmas un</p>

<p>Izprot: sabiedrības un indivīda līdzdalību politiskajās un valsts pārvaldes struktūrās.</p>		<p>Nosauc valstu politiskās sistēmas un vardarbības/ nevardarbības ietekmi politikā.</p> <p>Apraksta sabiedrisko attiecību modeļus un to atšķirības. Definē mērķu un līdzekļu problēmas būtību politikā.</p> <p>Apraksta politisko lēmumu pieņemšanas procesu.</p> <p>Nosauc iespējamās politiskās kultūras neievērošanas sekas.</p> <p>Definē likumdevējvaras, izpildvaras un tiesu varas funkcijas. Apraksta Latvijas Republikas valsts iekārtas un pārvaldības formu.</p> <p>Definē un vispārēji skaidro jēdzienu pilsoniskā sabiedrība, kā arī pilsoniskās sabiedrības iezīmes un veidošanos. Uzskaita sabiedrības grupu atšķirīgo vajadzību un interešu veidošanās iemeslus. Apraksta tolerantu attieksmi pret sociālo faktoru atšķirībām.</p> <p>Nosauc valsts pienākumus un devumu indivīdam.</p> <p>Definē nacionālas valsts pastāvēšanas nepieciešamību.</p> <p>Nosauc valsts uzdevumus.</p>	<p>vardarbības/ nevardarbības ietekmi politikā.</p> <p>Salīdzina mūsdienu sabiedrības ideoloģijas, vērtības, izprot politiskās kultūras veidošanās faktoros. Izskaidro vārda brīvības un cenzūras nozīmi diskusiju kultūrā publiskajā telpā. Skaidro politiskās kultūras un politiskās atbildības pārkāpšanas cēloņus un sekas.</p> <p>Izskaidro varas dalīšanas principa nostiprināšanu Latvijas Republikas Satversmē. Izskaidro Latvijas Republikas valsts iekārtas un pārvaldības formu.</p> <p>Izskaidro pilsoniskās sabiedrības būtību un saturu, pilsoņa tiesisko piederību valstij un pilsoniskās līdzdalības formas un nozīmi. Klasificē sabiedrības grupu atšķirīgās vajadzības un intereses. Argumentē attieksmi pret sociālo faktoru atšķirībām. Novērtē savu atbildību pret valsti un valsts atbildību par saviem iedzīvotājiem. Pamato nacionālas valsts pastāvēšanas nepieciešamību. Skaidro valsts uzdevumus.</p>
<p>3. Spēj: pieņemt lēmumu par darba vai mācību uzdevumu veikšanu.</p> <p>Zina: tiesību sistēmas būtību.</p> <p>Izprot: normatīvo regulējumu piemērošanu profesionālajā darbībā.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc tiesību lokus, tiesību nozares un apakšnozares un apraksta tiesību sistēmu Latvijā. Skaidro normatīvo aktu hierarhiju un sistēmu Latvijā.</p> <p>Definē tiesību pamatjēdzienus juridiska persona, fiziska persona, personas tiesībspēja un rīcībspēja. Nosauc administratīvā pārkāpuma veidus un atrod normatīvajā aktā atbilstošu soda veidu un mēru, kas var tikt piemēroti. Definē jēdzienus noziedzīgs nodarījums, nevainīguma prezumpcijas princips, taisnīguma princips, sodīšana, kriminālā</p>	<p>Detalizēti raksturo Latvijas tiesību sistēmu – tās iezīmes, tiesību nozares un apakšnozaru regulējuma priekšmetu. Skaidro normatīvo aktu hierarhiju un piemērošanu profesionālajā darbībā.</p> <p>Izskaidro tiesību pamatjēdzienu juridiska persona, fiziska persona, personas tiesībspēja un rīcībspēja atšķirību.</p> <p>Izskaidro un pamato administratīvā pārkāpuma veidam atbilstošu soda veidu un mēru, kas var tikt piemēroti.</p>

		<p>atbildība. Raksturo administratīvā pārkāpuma un kriminālpārkāpuma piemērus.</p> <p>Formulē darba tiesību regulējuma pamatus, darbinieka tiesības un pienākumus un darba devēja tiesības un pienākumus.** Apraksta kolektīvo darba tiesību būtību, to nozīmi; darbinieka un darba devēja attiecību regulējumu.</p> <p>Identificē intelektuālā īpašuma regulējuma priekšmetu, normatīvos aktus un regulējuma attīstības tendences.</p> <p>Identificē profesionālās darbības nozares normatīvā regulējuma priekšmetu un saturu.</p>	<p>Izskaidro jēdzienus noziedzīgs noziegums, nevainīguma prezumpcijas princips, taisnīguma princips, sodīšana, kriminālā atbildība. Izskaidro atšķirību starp administratīvo atbildību un kriminālatbildību.</p> <p>Skaidro darba tiesību regulējumu un darba līguma būtību un nozīmi.**Skaidro kolektīvo darba tiesību būtību un nozīmi; izstrādā priekšlikumus darbinieka un darba devēja attiecību regulējumam.</p> <p>Skaidro intelektuālā īpašuma nozīmi uzņēmumā.</p> <p>Apkopo normatīvos aktus, kas reglamentē noteiktu profesionālās darbības nozari.</p>
<p>4. Spēj: saskatīt dažādu sabiedrības jomu un parādību saistību ar morāli un tikumību.</p> <p>Zina: jēdzienu vara, vardarbība, mobings, bosings skaidrojumu.</p>	15% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc atšķirību starp varu un vardarbību. Identificē vardarbības izpausmes pašam pret sevi (piemēram, bulīmija, anoreksija, vainas un baiļu izjūta, pārspīlēta uztraukšanās par citu viedokli, nekritiska sevis pakļaušana ārējām prasībām).</p>	<p>Izskaidro dažādas garīgās un fiziskās vardarbības formas. Izskaidro vardarbības izpausmes pašam pret sevi (piemēram, bulīmija, anoreksija, vainas un baiļu izjūta, pārspīlēta uztraukšanās par citu viedokli, nekritiska sevis pakļaušana ārējām prasībām).</p>
<p>Izprot: morāles nozīmi sociālajās un darba attiecībās.</p>		<p>Definē, kas ir mobings, bosings. Nosauc rīcības soļus mobinga, bosinga gadījumos.</p> <p>Formulē nepieciešamību saskaņot individuālās vēlmes ar citu vajadzībām un vēlmēm.</p> <p>Definē ētiskās problēmas mūsdienu sabiedrībā.</p> <p>Saskata saistību starp brīvu izvēli un atbildību, min piemērus.</p> <p>Analizē morāles nozīmi sociālajās un darba attiecībās.</p>	<p>Izskaidro mobinga, bosinga izpausmes. Izvēlas tolerantu attieksmi pret dažādām sabiedrības grupām, veicinot to iekļaušanos sabiedrībā.</p> <p>Izvērtē ētiskās dilemmas mūsdienu sabiedrībā. Izvērtē atsauksmes interneta portālos un reklāmās, izmanto ētikas principus internetā.</p>
<p>5. Spēj: risināt problēmas un veikt uzdevumus, izmantojot kognitīvās</p>	10% no moduļa	<p>Nosauc savu uztveres tipu un atbilstošas mācīšanās stratēģijas. Apraksta savas</p>	<p>Analizē savu uztveres tipu un atbilstošas mācīšanās stratēģijas dažāda veida</p>

<p>prasmes un izvēloties piemērotākās metodes un informāciju.</p> <p>Zina: uztveres tipa un personības virzības saistību ar mācīšanās stratēģiju.</p> <p>Izprot: priekšrocības un trūkumus, darboties grupā un autonomi; konstruktīvas sadarbības priekšnosacījumus.</p>	<p>kopējā apjoma</p>	<p>rakstura īpašības profesionālās jomas kontekstā.</p> <p>Definē izdegšanas sindromu un stresa vadību. Nosauc stresa sekas.</p> <p>Apraksta A. Maslova vajadzību hierarhijas modeli. Nosauc dažādus motivācijas veidus. Nosauc savas personības vienojošo ar līdzcilvēkiem un atšķirīgo vērtību izpratnes ziņā no citiem. Nosauc personības iezīmes. Nosauc svarīgākos bioloģiskos un sociālos faktorus, kas ietekmē cilvēka attīstību.</p> <p>Apraksta sociālās vides ietekmi uz psihisko veselību.</p>	<p>zināšanu un prasmju apguvei. Raksturo sevi, analizē savas rakstura īpašības profesionālās jomas kontekstā.</p> <p>Raksturo izdegšanas sindromu un stresa vadību. Izskaidro izdegšanas sindroma un stresa ietekmi uz darbaspējām un lēmumu pieņemšanu.</p> <p>Analizē cilvēku dažādās vajadzības un dažādos motivācijas veidus. Raksturo individu atšķirīgo un līdzīgo vajadzību un vērtību ietekmi uz darba rezultātu.</p> <p>Atšķir jēdzienus cilvēks, indivīds, personība. Raksturo bioloģisko un sociālo faktoru ietekmi uz personības īpašībām un kognitīvo spēju veicināšanu.</p> <p>Atšķir veselīga un neveselīga dzīvesveida veicinošos faktorus.</p>
--	----------------------	---	---

Moduļa „Zaļās prasmes” apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamā spējas veikt savu profesionālo darbību atbilstoši vides ilgtspējīgai attīstībai, resursus taupošai un energoefektīvai saimniecīšanai, kā arī ikdienā pieņemt videi labvēlīgus un zaļajai domāšanai atbilstošus lēmumus.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamā prasmes: 1. Izskaidrot konkrētai situācijai svarīgākos ilgtspējīgas attīstības kritērijus. 2. Sasaistīt ilgtspējīgas attīstības ideju ar dabas resursu racionālu izmantošanu. 3. Novērtēt cilvēku saimnieciskās darbības ietekmi uz bioloģisko daudzveidību. 4. Analizēt informāciju par efektīvu energoresursu izmantošanu. 5. Šķirot atkritumus, ievērojot videi draudzīgas apsaimniekošanas pamatprincipus. 6. Ievērot veselīga uztura pamatprincipus dzīvildzes nodrošināšanai.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta pamatzglītība.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Zaļās prasmes" apguves noslēgumā izglītojamais kārtos pārbaudījumu – veido prezentāciju, kurā iekļauj priekšlikumus un secinājumus par ilgtspējīgu resursu izmantošanu savā ikdienā.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Zaļās prasmes" ir mūžizglītības modulis.

Moduļa „Zaļās prasmes” saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: izskaidrot konkrētai situācijai svarīgākos ilgtspējīgas attīstības kritērijus.</p> <p>Zina: jēdziena "ilgtspējīga attīstība" skaidrojumu.</p> <p>Izprot: ilgtspējīgas attīstības un zaļās domāšanas nozīmīgumu vides un dabas daudzveidības saglabāšanā.</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc ilgtspējības pamatideju.</p> <p>Raksturo trīs būtiskākās stratēģijas prioritātes (Latvijas kultūrtelpas attīstība, dabas resursu vērtība, cilvēkkapitāls).</p> <p>Apraksta cilvēka un dabas mijiedarbību, kultūras, zinātnes, izglītības un pieredzes nozīmi cilvēka dzīvesveida veidošanā.</p> <p>Definē jēdzienu "ilgtspējīga nākotne".</p>	<p>Izskaidro un pamato ilgtspējības pamatideju.</p> <p>Pamato ar piemēru katru no būtiskākajām stratēģijas prioritātēm (Latvijas kultūrtelpas attīstība, dabas resursu vērtība, cilvēkkapitāls).</p> <p>Izvērtē cilvēka un dabas mijiedarbību, kultūras, zinātnes, izglītības un pieredzes nozīmi cilvēka pasaules uzskata veidošanā.</p> <p>Izskaidro jēdzienu "zaļā domāšana", izvērtējot konkrētas situācijas.</p>

<p>2. Spēj: sasaistīt ilgtspējīgas attīstības ideju ar dabas resursu racionālu izmantošanu.</p> <p>Zina: dabas resursu racionālas un ilgtspējīgas izmantošanas pamatprincipus.</p> <p>Izprot: dabas kapitāla resursu ilgtspējīgas izmantošanas nozīmīgumu apkārtējās vides saglabāšanā.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Skaidro atjaunojamo dabas resursu (vēja, saules, ūdens, augu, dzīvnieku, gaisa) nozīmi ilgtspējīga dzīvesveida veicināšanā.</p> <p>Skaidro neatjaunojamo resursu (naftas, dabasgāzes, minerālu) limitu nepārsniegšanas un racionālas izmantošanas nozīmi/būtību.</p> <p>Skaidro ekosistēmu un vides kvalitātes saglabāšanas nozīmi.</p>	<p>Analizē atjaunojamo dabas resursu (vēja, saules, ūdens, augu, dzīvnieku, gaisa) nozīmi ilgtspējīga dzīvesveida veicināšanā.</p> <p>Analizē neatjaunojamo resursu (naftas, dabasgāzes, minerālu) limitu nepārsniegšanas un racionālas izmantošanas iespējas.</p> <p>Izvērtē ekosistēmu un vides kvalitātes saglabāšanas iespējas.</p>
<p>3. Spēj: novērtēt cilvēka saimnieciskās darbības ietekmi uz bioloģisko daudzveidību.</p> <p>Zina: bioloģiskās daudzveidības līmeņus; floras un faunas aizsargājamās sugas; invazīvo augu un dzīvnieku sugas; bioloģiskās daudzveidības fragmentāciju; saimnieciskās darbības priekšrocības un trūkumus īpaši aizsargājamās dabas teritorijās; bioloģiskās daudzveidības monitoringu; ekoloģiskās pēdas nospiedumu.</p> <p>Izprot: īpaši aizsargājamo teritoriju un bioloģiskās daudzveidības saistību, saimnieciskās darbības ietekmi uz dabas un klimata pārmaiņām</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atpazīst cilvēka saimnieciskās darbības veidus, kas ietekmē bioloģiskās daudzveidības pamatnosacījumus.</p> <p>Nosauc bioloģiskās daudzveidības četrus līmeņus, minot divus raksturojošus piemērus.</p> <p>Vispārīgi raksturo Latvijas floru un faunu, to aizsargājamās sugas.</p> <p>Nosauc desmit Latvijas invazīvo augu un dzīvnieku sugas.</p> <p>Raksturo ar trīs piemēriem saimnieciskās darbības priekšrocības un trūkumus īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.</p> <p>Nosauc trīs bioloģiskās daudzveidības monitoringa piemērus.</p> <p>Nosauc piecus saimnieciskās darbības veidus, kas ietekmē dabas un klimata pārmaiņas.</p> <p>Aprēķina ekoloģiskās pēdas nospiedumu.</p>	<p>Izskaidro cilvēka saimnieciskās darbības veidus, kas ietekmē bioloģiskās daudzveidības pamatnosacījumus.</p> <p>Izskaidro dzīvības procesu daudzveidību, saskatot to vienojošās likumsakarības.</p> <p>Skaidro Latvijas floras un faunas aizsargājamo sugu nozīmi ekosistēmā.</p> <p>Raksturo Latvijas invazīvo augu un dzīvnieku sugu ietekmi uz vietējo ekosistēmu.</p> <p>Pamato ar pieciem piemēriem saimnieciskās darbības priekšrocības un trūkumus īpaši aizsargājamās dabas teritorijās</p> <p>Analizē piecus bioloģiskās daudzveidības monitoringa piemērus.</p> <p>Novērtē saimnieciskās darbības veidu (vismaz piecu) ietekmi uz dabas un klimata pārmaiņām – kā saimnieciskā darbība var ietekmēt apkārtējo vidi.</p> <p>Izskaidro ekoloģiskās pēdas nospieduma rezultātus.</p>

<p>4. Spēj: analizēt informāciju par efektīvu energoresursu izmantošanu.</p> <p>Zina: atjaunojamo energoresursu veidus.</p> <p>Izprot: atjaunojamo energoresursu izmantošanas iespējas saimniekošanā un sadzīvē, fosilās enerģijas izmantošanas ietekmi uz vidi, energoefektivitātes nozīmi mūsdienās.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Vispārēji skaidro kaitējumus, ko videi rada fosilās enerģijas izmantošana.</p> <p>Izvērtē fosilās enerģijas izmantošanas ietekmi uz vidi.</p> <p>Vispārīgi raksturo videi draudzīgu enerģiju. Nosauc piecus piemērus, kā saimniekošanā un sadzīvē izmanto atjaunojamus energoresursus. Identificē iekārtas, uz kurām attiecas energoefektivitātes marķējums.</p>	<p>Analizē kaitējumus, ko videi rada fosilās enerģijas izmantošana.</p> <p>Analizē fosilās enerģijas izmantošanas ietekmi uz vidi.</p> <p>Raksturo videi draudzīgas enerģijas veidus, to izmantošanas iespējas saimniekošanā un sadzīvē. Izskaidro, kā pēc energoefektivitātes marķējuma izvēlēties iekārtas un instrumentus darbam un sadzīvei ar iespējami mazāku enerģijas patēriņu.</p>
<p>5. Spēj: šķirot atkritumus, ievērojot videi draudzīgas apsaimniekošanas pamatprincipus.</p> <p>Zina: atkritumu veidus un videi draudzīgu to apsaimniekošanu; videi draudzīgus sadzīves atkritumu likvidēšanas pasākumus un ieguvumus.</p> <p>Izprot: atkritumu šķirošanas nepieciešamību, atkritumu rašanos sadzīvē un ražošanā.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc galvenos atkritumu veidus (mājsaimniecības, rūpnieciskie, speciālie, bīstamie, inertie u.c.), minot trīs piemērus no katra veida, t.sk. otrreizējās pārstrādes atkritumus. Risina atkritumu šķirošanas uzdevumus.</p> <p>Nosauc galvenos atkritumu radītos kaitējumus videi savā pilsētā vai pagastā.</p> <p>Uzskaita piecus videi draudzīgus atkritumu likvidēšanas un utilizēšanas piemērus. Atpazīst sadzīves atkritumu veidus, bīstamos un ražošanas atkritumus. Izskaidro jēdziena "ilgtspējīga atkritumu apsaimniekošana" būtību.</p>	<p>Raksturo galvenos atkritumu veidus (mājsaimniecības, rūpnieciskie, speciālie, bīstamie, inertie u.c.) un otrreizējās pārstrādes atkritumus. Risina atkritumu šķirošanas uzdevumus.</p> <p>Izskaidro un ar piemēriem pamato atkritumu radītos kaitējumus videi savā pilsētā vai pagastā.</p> <p>Izvērtē iedzīvotāju atkritumu likvidēšanas un utilizēšanas iespējas videi draudzīgā veidā. Novērtē sadzīves atkritumu veidus, pamatojoties uz to lietderīgu izmantošanu, identificē bīstamos un ražošanas atkritumus. Pamato ilgtspējīgas atkritumu apsaimniekošanas nepieciešamību.</p>
<p>6. Spēj: ievērot veselīga uztura pamatprincipus dzīvildzes nodrošināšanai.</p> <p>Zina: jēdzienu "cilvēkam veselīga pārtika", "bioloģiskā pārtika", "ģenētiski modificēta pārtika", "E vielas" u.c. skaidrojumu, to būtiskās pazīmes un/vai atšķirības.</p> <p>Izprot: veselīga uztura nozīmi dzīvildzes nodrošināšanā.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atšķir organismam nepieciešamās uzturvielas un pārtikas piedevas. Identificē bioloģiski un industriāli ražotās pārtikas atšķirības.</p> <p>Nosauc E vielu iedalījumu un vismaz piecas E vielas, vispārīgi raksturo to ietekmi uz cilvēka veselību.</p> <p>Raksturo praktiski izmantojamus ekomarķējumus.</p>	<p>Izskaidro organismam nepieciešamo uzturvielu un pārtikas piedevu atšķirības.</p> <p>Novērtē atšķirības starp bioloģisko un industriāli ražoto pārtiku.</p> <p>Analizē E vielu iedalījumu, detalizēti raksturo vismaz trīs E vielas no katras grupas, izvērtē zināmākās E vielas uzturā.</p> <p>Analizē un raksturo ekomarķējumus un prot izvēlēties atbilstošākos konkrētai situācijai.</p>

Programmas īstenošanai obligāti nepieciešamie materiālie līdzekļi

Nr.p. k.	Materiālie līdzekļi	Daudzums
1. Tehnoloģiskās iekārtas un darba instrumenti		
1.1.	Mācību kabinets ar IT aprīkojumu (dators ar programmatūru izglītojamajam un skolotājam, interneta pieslēgums, printeris, multimediju projektoris) – komplekts	1 uz grupu
1.2.	Dzīvnieku dzīšanas un transportēšanas iekārtas (elektriskā lopu dzīšanas ierīce, elektroniskā pārdaļa, iekraušanas-izkraušanas rampa, (stacionārā, pārvietojamā) ar sānu sienām, dzīvnieku transportēšanas autotransports ar aprīkojumu, metāla, melna plastikāta vairogi, dzīvnieku dzirdināšanas trauki, dzīvnieku barošanas trauki, mēslu savākšanas konteineri – mācībām darba vidē) – komplekts	1 uz grupu
1.3.	Musati, naži, zāģi gaļas ieguvei un apstrādei, ierīce instrumentu asināšanai – komplekts	1 uz grupu
1.4.	Tilpnes, mērtrauki, mērinstrumenti (portatīvais ciparu termometrs. portatīvais pH mērītājs), dažāda veida un pielietojuma ierīces (portatīvais ciparu termometrs. portatīvais pH mērītājs kannā, kauss, āķi, lāpstiņas, liekšķeres, bļodas, putu karotes) (komplekts)	Katram izglītojamajam
1.5.	Produkcijas izgatavošanas, uzglabāšanas un transportēšanas inventāra komplekts (gaļas sadales dēļi, sastatņu plaukts, produkcijas izgatavošanas formas, kastes produkcijas uzglabāšanai un transportēšanai)	Katram izglītojamajam
1.6.	Roku mazgāšanas, dezinfekcijas, roku nosusināšanas aprīkojums – komplekts	1 uz grupu
1.7.	Nerūsējošā tērauda galdi – komplekts	Katram izglītojamajam
1.8.	Dzīvnieku iekšējo orgānu inspekcijas galds	1 darba vieta katram izglītojamajam
1.9.	Elektroniskie svāri (celtspēja līdz 150 kg, 50 kg, 5 kg) – komplekts	1 uz grupu
1.10.	Saldēšanas iekārta	1 uz grupu
1.11.	Dzesēšanas kamera	1 uz grupu
1.12.	Baktericīdā lampa	1 uz grupu
1.13.	Iekārtu asiņu savākšanai komplekts (asiņu pārsūkņēšanas sūknis, vakuumiekārta asiņu savākšanai, asiņu stabilizēšanas iekārta, tehnisko dzīvnieku asiņu defibrinēšanas iekārta, dzīvnieku asiņu separators – mācībām darba vidē) – komplekts	1 uz grupu
1.14.	Transportēšanas iekārtas (mācībām darba vidē)	1 uz grupu
1.15.	Iekšceha transports (ratiņi, ratiņi-vanna, grīdas kausa ratiņi, transportieris	1 uz grupu

	(pārvietojamais, stacionārais, cauruļvadu transports, pacelšanas iekārtas) – komplekts	
1.16	Iekārtas dzīvnieku kaušanai un kautķermeņa sadalīšanai (mācībām darba vidē) – komplekts	1 uz grupu
1.17	Dzīvnieku apdullināšanas un kaušanas iekārtas un instrumenti (dzīvnieku apdullināšanas aizgalds ar liellopu galvas kustības ierobežojošu ierīci (bokss), dzīvnieku apdullināšanas triecienpistole ar patronu komplektiem, elektriskā dzīvnieku apdullināšanas iekārta, iekārta cūku anestēzijai ar oglekļa dioksīda gāzi) – komplekts	1 uz grupu
1.18.	Dzīvnieku kautķermeņu apstrādes iekārtas (dzīvnieka tehnisko un pārtikas asiņu savākšanas iekārta, iekārta dzīvnieka ekstremitāšu un ragu atdalīšanai, iekārta ādas novilkšanai, iekārta cūku mazgāšanai pēc atasiņošanas, cūku plaucēšanas iekārta, iekārta cūku svilināšanai, skrebmašīna) – komplekts	1 uz grupu
1.19.	Dzīvnieku kautķermeņu sadalīšanas iekārtas (elektriskie zāģi, dzīvnieka galvu sadalīšanas iekārta, iekārta žokļu atdalīšanai no liellopa galvām, iekārta nagu atdalīšanai no liellopiem, iekārta gļotaino blakusproduktu apstrādei, iekārta saraino blakusproduktu apstrādei)	1 uz grupu
1.20.	Zarnu apstrādes līnijas un iekārtas (mācībām darba vidē) – komplekts	1 uz grupu
1.21.	Kaulu pārstrādes iekārtas (mācībām darba vidē) – komplekts	1 uz grupu
2. Materiāli, paligmateriāli u.tml.		
2.1.	Mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļu komplekts	Atbilstoši izglītojamo skaitam
2.2.	Liellopi	Atbilstoši situācijai lopu novietnē, katram izglītojamajam vismaz 50
2.3.	Aitas	Atbilstoši situācijai lopu novietnē, katram izglītojamajam vismaz 50
2.4.	Cūkas	Atbilstoši situācijai lopu novietnē, katram izglītojamajam vismaz 50
2.5.	Bioloģiski audzēti liellopi	Atbilstoši situācijai lopu novietnē, katram izglītojamajam vismaz 50
2.6.	Bioloģiski audzētas aitas	Atbilstoši situācijai lopu novietnē, katram izglītojamajam vismaz 50
2.7.	Bioloģiski audzētas cūkas	Atbilstoši situācijai lopu novietnē, katram izglītojamajam vismaz 50
2.8.	Telpu uzkopšanas inventārs – komplekts	1
2.9.	Individuālie darba aizsardzības līdzekļi	Atbilstoši izglītojamo skaitam
2.10.	Atkritumu tvertnes – komplekts	1
2.11.	Darba apģērbs (cepure, halāts, neslidoši apavi, gumijots priekšauts) – komplekts	Katram izglītojamajam
2.12.	Pirmās palīdzības aptieciņa – komplekts	1

2.13.	A4 papīrs pārbaudes, uzskates, izdales materiālu veidošanai	Atbilstoši moduļa īstenošanai
2.14.	Datu nesēji (zibatmiņa, CD, DVD)	Atbilstoši moduļa īstenošanai
2.15.	Mācību un metodiskā literatūra	Atbilstoši moduļa īstenošanai

Saskaņā ar Latvijā pastāvošo likumdošanu, kas reglamentē gaļas iegūšanu (kaušanu), praktiskās darbības, praktiskie darbi, kas saistīti ar gaļas iegūšanu, ir iespējami tikai sertificētā uzņēmumā.

Moduļa īstenošanai uzskaitītās tehnoloģiskās iekārtas un instrumenti var tikt pareizi izvietoti tikai kautuvē, tādēļ moduļa saturā ietvertie praktiskie darbi ir īstenojami kā darba vidē balstītas mācības. Teorētiskās mācības īstenojamas mācību klasē.

DARBĪBAS PROGRAMMAS "IZAUGSME UN NODARBINĀTĪBA" VALSTS IZGLĪTĪBAS SATURA CENTRA ESF PROJEKTS "PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU EFEKTĪVA PĀRVALDĪBA UN PERSONĀLA KOMPETENCES PILNVEIDE" (VIENOŠANĀS NR. 8.5.3.0/16/I/001)

Aprobācijas koordinatore: Anna Reinika